

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย



๑๙ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายมานิตย์ สีสง่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๖ ปัจจุบันมีนักศึกษาอยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ คณะครุศาสตร์เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ ในทางวิชาการเป็นอย่างดีจึง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ วิจัยของวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีหัวข้อเรื่องและรายละเอียด ดังนี้

| ชื่อนักศึกษา           | ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์                                                                                                   | กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์                                                                                      |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| นางสาวณัชชา โคตรสินธุ์ | ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มี<br>ต่อ ทักษะ การ คิด แก้ ปัญหา ของ นัก เรื ย น<br>ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ | ประธานที่ปรึกษา<br>ดร.สุมาลี พงศ์ดิยะไพบุลย์<br>กรรมการที่ปรึกษา<br>ผศ.วันทนา กลิ่นงาม<br>อาจารย์อมร พราหมณ์แก้ว |

ทั้งนี้ นักศึกษาได้ส่งต้นฉบับโครงร่างวิทยานิพนธ์มาเพื่ออ่านและพิจารณาประกอบไปด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘



๑๘ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิพร เนียมมาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๖ ปัจจุบันมีนักศึกษาอยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ คณะครุศาสตร์เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ ในทางวิชาการเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ วิจัยของวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีหัวข้อเรื่องและรายละเอียด ดังนี้

| ชื่อนักศึกษา           | ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์                                                                                                 | กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์                                                                                      |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| นางสาวณัชชา โคตรสินธุ์ | ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มี<br>ต่อ ทักษะ การ คิด แก้ ปัญหา ของ นักเรี ยน<br>ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ | ประธานที่ปรึกษา<br>ดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบุลย์<br>กรรมการที่ปรึกษา<br>ผศ.วันทนา กลิ่นงาม<br>อาจารย์กมล พราหมณ์แก้ว |

ทั้งนี้ นักศึกษาได้ส่งต้นฉบับโครงร่างวิทยานิพนธ์มาเพื่ออ่านและพิจารณาประกอบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘



๑๘ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอื้อน ทองทับ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๖ ปัจจุบันมีนักศึกษาอยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ คณะครุศาสตร์เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ ในทางวิชาการเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ วิจัยของวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีหัวข้อเรื่องและรายละเอียด ดังนี้

| ชื่อนักศึกษา           | ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์                                                                                       | กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์                                                                                      |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| นางสาวณัฏฐา โคตรสินธุ์ | ผลของการสอนแบบอริยสงฆ์โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มี<br>ต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน<br>ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ | ประธานที่ปรึกษา<br>ดร.สุมาลี พงศ์ดิยะไพบุลย์<br>กรรมการที่ปรึกษา<br>ผศ.วันทนา กลิ่นงาม<br>อาจารย์กมล พราหมณ์แก้ว |

ทั้งนี้ นักศึกษาได้ส่งต้นฉบับโครงร่างวิทยานิพนธ์มาเพื่ออ่านและพิจารณาประกอบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

**ภาคผนวก ข**

**หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**



ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ว ๓๔.๑

คณะกรรมการ  
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี  
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี  
๗๖๐๐๐

๒๔ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดนาห้วย (แสงกล้าประชาสรรค์)

ด้วย นางสาวณัชชา โคตรสินธุ์ รหัสประจำตัว ๔๘๕๑.๕๗๐๐๓ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ” โดยมีดร.สุมาลี พงศ์ดิยะไพบุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม และ อาจารย์ภมร พราหมณ์แก้ว ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วนั้น

ในการนี้นักศึกษาได้ดำเนินการถึงขั้นทดลองใช้แบบทดสอบเพื่อการวิจัย ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้แบบทดสอบเพื่อการวิจัยกับนักเรียนในหน่วยงานของท่าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘



ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ว ๓๔.๑

คณะครุศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี  
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี  
๗๖๐๐๐

๒๔ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตขอให้ให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองกา

ด้วย นางสาวณัชชา โคตรสินธุ์ รหัสประจำตัว ๔๘๕๑.๕๗๐๐๓ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ” โดยมีดร.สุมาลี พงศ์ดิยะไพบุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม และ อาจารย์ภมร พราหมณ์แก้ว ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วนั้น

ในการนี้นักศึกษาได้ดำเนินการถึงขั้นทดลองใช้แบบทดสอบเพื่อการวิจัย ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงขออนุญาตจากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้แบบทดสอบเพื่อการวิจัยกับนักเรียนในหน่วยงานของท่าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

**ภาคผนวก ค**

**หนังสือราชการขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย**



ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ ๑๖๔

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๗๖๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากน้ำปราณ

ด้วย นางสาวณัชชา โคตรสินธุ์ รหัสประจำตัว ๔๘๔๑.๕๗๐๐๓ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ” โดยมีดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบูลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม และ อาจารย์ภมร พราหมณ์แก้ว ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วนั้น

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัยกับบุคลากรในหน่วยงานของท่าน ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘



ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/๑๕๕

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

๗๖๐๐๐

๙1 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒

ด้วย นางสาวณัชชา โคตรสินธุ์ รหัสประจำตัว ๔๘๘๑.๕๗๐๐๓ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ” โดยมีดร.สุมาลี พงศ์ดิยะไพบูลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนา กลิ่นงาม และ อาจารย์ภมร พราหมณ์แก้ว ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วนั้น

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัยกับบุคลากรในหน่วยงานของท่าน ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๑๗ หรือ ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

โทรสาร ๐-๓๒๔๐-๕๕๕๘

ภาคผนวก ง

แบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

## ชุด A

## แบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

### คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหาแบบสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และเป็นรูปแบบของคำถามให้นักเรียนตอบโดยใช้สถานการณ์ที่กำหนดให้เป็นแนวในการตอบจำนวน 20 ข้อ เวลา 50 นาที
2. เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนตอบตามความคิดเห็นของนักเรียนที่คิดว่าดีที่สุด
3. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวพร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

ชื่อ – สกุล .....

ชั้น.....

โรงเรียน.....

### สถานการณ์ที่ 1 ใช้ตอบคำถามข้อ 1 – 4

วิชัยมีอาชีพทำนา ที่นาของวิชัยติดกับคลองส่งน้ำชลประทานเหมาะแก่การทำเกษตรอย่างยิ่ง พอหมดฤดูการทำนาวิชัยจึงคิดที่จะปลูกข้าวโพดแทน จึงได้เผาซังคอกข้าวที่ทุ่งนาของตนเอง ก่อให้เกิดควัน เหม่า ฝุ่นละออง สร้างมลภาวะทางอากาศแก่เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงเป็นอย่างยิ่ง

#### 1. อะไรคือปัญหาจากสถานการณ์นี้ (ทุกข้อ)

- ☐ 1. การประกอบอาชีพการเกษตร เพราะ.....
- ☐ 2. คลองส่งน้ำชลประทาน เพราะ.....
- ☐ 3. มลภาวะทางอากาศ เพราะ.....
- ☐ 4. การทำนา เพราะ.....

#### 2. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. การปลูกพืชชนิดอื่นแทน เพราะ.....
- ☐ 2. การเผาซังคอกข้าว เพราะ.....
- ☐ 3. ควัน ฝุ่นละออง เพราะ.....
- ☐ 4. อากาศเป็นพิษ เพราะ.....

#### 3. เป้าหมายที่วิชัยต้องการคืออะไร (นิโรธ)

- ☐ 1. การปลูกข้าว เพราะ.....
- ☐ 2. การหารายได้พิเศษ เพราะ.....
- ☐ 3. การปลูกข้าวโพด เพราะ.....
- ☐ 4. การทำมาหากิน เพราะ.....

#### 4. มีวิธีใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. การไถกลบ เพราะ.....
- ☐ 2. การทำปุ๋ยหมัก เพราะ.....
- ☐ 3. การเผาทีละน้อย เพราะ.....
- ☐ 4. การนำไปทิ้งที่หลุมขยะ เพราะ.....

## สถานการณ์ที่ 2 ใช้ตอบคำถามข้อ 5 - 8

การจัดการชายฝั่งทะเลและทรัพยากรประมง จ.ปัตตานี สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น คือ เดิมชาวประมงพื้นบ้านใช้ความรู้จากประสบการณ์ทางธรรมชาติ มาใช้ในการทำมาหากิน แต่ปัจจุบันการพยายามกอบโกยเอาจากธรรมชาติ ทำให้มีการสร้างเครื่องมือด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะเครื่องมือ อวนรุน ซึ่งทำให้ทรัพยากรธรรมชาติไม่สามารถฟื้นตัวเองได้ทัน ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรม

ที่มา : ส่วนเลขานุการคณะกรรมการจัดงาน “สิ่งแวดล้อม’47”. เอกสารสรุปการสัมมนาสิ่งแวดล้อม’47. บริษัทไทยกราฟิคแอนด์พริ้นท์ จำกัด. [หน้า 135]

### 5. ปัญหาของเรื่องนี้คืออะไร (ทุกข์)

- ☐ 1. สัตว์น้ำลดลง เพราะ.....
- ☐ 2. การทำมาหากินของชาวประมง เพราะ.....
- ☐ 3. ชาวประมงขาดความรู้ เพราะ.....
- ☐ 4. ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เพราะ.....

### 6. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. การใช้อวนรุน เพราะ.....
- ☐ 2. การประมง เพราะ.....
- ☐ 3. การหารายได้ เพราะ.....
- ☐ 4. การจับสัตว์น้ำ เพราะ.....

### 7. เป้าหมายในการแก้ปัญหาคืออะไร (นิโรธ)

- ☐ 1. ความอุดมสมบูรณ์ เพราะ.....
- ☐ 2. สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น เพราะ.....
- ☐ 3. สังคมสงบสุข เพราะ.....
- ☐ 4. ทรัพยากรธรรมชาติคืนสู่สภาพปกติ เพราะ.....

### 8. วิธีการใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. ขกเลิกการใช้อวนรุนเป็นเครื่องมือประมง เพราะ.....
- ☐ 2. ไม่เห็นแก่ตัว เพราะ.....
- ☐ 3. รักชุมชน .....
- ☐ 4. ไม่จับสัตว์น้ำ เพราะ.....

### สถานการณ์ที่ 3 ใช้ตอบคำถามข้อ 9 - 12

4 พ.ศ. 2546 ที่อุทยานแห่งชาติ หาดเจ้าไหม จ.ตรัง ได้มีกำลังเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบพื้นที่ป่าไม้บริเวณเขาน้ำซับ หลังจากได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านว่า มีนายทหารยศพันโทสั่งให้ลูกน้องเข้าบุกรุกป่าในพื้นที่ดังกล่าว จากการตรวจสอบพบการเผาป่าและแผ้วถางป่าจำนวนมาก

ที่มา : มุลนิธิโลกสีเขียว ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2548 . หน้า 135 (อ้างถึงใน ข่าวสด 5/05/46)

#### 9. ปัญหาของเรื่องนี้คืออะไร (ทุกข้อ)

- ☐ 1. การใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ เพราะ.....
- ☐ 2. การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา เพราะ.....
- ☐ 3. การร้องเรียนของชาวบ้าน เพราะ.....
- ☐ 4. การบุกรุกพื้นที่ป่า เพราะ.....

#### 10. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากการกระทำของใคร (สมมุติ)

- ☐ 1. ชาวบ้าน เพราะ.....
- ☐ 2. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เพราะ.....
- ☐ 3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะ.....
- ☐ 4. นายทหารยศพันโท เพราะ.....

#### 11. เป้าหมายในการแก้ปัญหาคืออะไร (นิโรค)

- ☐ 1. พื้นที่ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ เพราะ.....
- ☐ 2. ความชุ่มชื้นของป่า เพราะ.....
- ☐ 3. ฝนตกตามฤดูกาล เพราะ.....
- ☐ 4. สัตว์ป่ามากขึ้น เพราะ.....

#### 12. วิธีการใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. จับกุมผู้กระทำผิด เพราะ.....
- ☐ 2. ปลูกล้าทดแทน เพราะ.....
- ☐ 3. ออกกฎหมายควบคุม เพราะ.....
- ☐ 4. ระวังการบุกรุกพื้นที่อุทยานแห่งชาติไม่ให้ทำลายสภาพธรรมชาติ เพราะ.....

#### สถานการณ์ที่ 4 ใช้ตอบคำถามข้อ 13 - 16

ทุ่งสามร้อยยอดเป็นที่ลุ่ม น้ำจากแหล่งต่างๆ จะไหลลงมารวมในบริเวณนี้เพื่อไหลต่อไปสู่ทะเล น้ำเสียจากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรม และน้ำที่ชะล้างสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรตามพื้นที่เกษตรกรรม นำเอาสารพิษมาสะสมในทุ่ง อันเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ซึ่งควรได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ที่มา : สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 2546. คู่มือท่องเที่ยวอุทยานสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ฝ่ายพัฒนาระบบสื่อความหมายส่วนนันทนาการ และสื่อความหมาย [หน้า 71]

#### 13. ปัญหาของเรื่องนี้คืออะไร (ทุกข)

- ☐ 1. ความมั่งคั่งของคนในชุมชน เพราะ.....
- ☐ 2. ทุ่งสามร้อยยอดมีสารพิษ เพราะ.....
- ☐ 3. ไม่มีน้ำอุปโภคบริโภค เพราะ.....
- ☐ 4. ดินเสื่อมคุณภาพ เพราะ.....

#### 14. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลอง เพราะ.....
- ☐ 2. การทิ้งขยะ เพราะ.....
- ☐ 3. การทำประมง เพราะ.....
- ☐ 4. การเลี้ยงสัตว์ เพราะ.....

#### 15. เป้าหมายในการแก้ปัญหาคืออะไร (นิโรธ)

- ☐ 1. อากาศบริสุทธิ์ เพราะ.....
- ☐ 2. มีแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เพราะ.....
- ☐ 3. ชาวบ้านมีน้ำอุปโภคบริโภค เพราะ.....
- ☐ 4. ทุ่งสามร้อยยอดปลอดสารพิษ เพราะ.....

#### 16. วิธีการใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. ควบคุมการบำบัดน้ำเสีย เพราะ.....
- ☐ 2. ใช้น้ำอย่างประหยัด เพราะ.....
- ☐ 3. หลีกเลี่ยงการใช้น้ำ เพราะ.....
- ☐ 4. ไม่ใช้สารเคมีในท้องถิ่น เพราะ.....

๔. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

๓. การปรับปรุงผลิตภัณฑ์

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๑. การลดต้นทุนการผลิต

## ชุด B

แบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหา  
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

## คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหาแบบสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และเป็นรูปแบบของคำถามให้นักเรียนตอบโดยใช้สถานการณ์ที่กำหนดให้เป็นแนวในการตอบจำนวน 20 ข้อ เวลา 50 นาที
2. เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้ว ให้นักเรียนตอบตามความคิดเห็นของนักเรียนที่คิดว่าดีที่สุด
3. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวพร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

ชื่อ - สกุล .....

ชั้น .....

โรงเรียน .....

### สถานการณ์ที่ 1 ใช้ตอบคำถามข้อ 1 – 4

การฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมืองดินบุกเดิมในตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเคยมีการขุดเหมืองดินบุก แต่ผู้ประกอบการไม่ยอมฟื้นฟูพื้นที่โดยการนำดินไปกลบให้เหมือนเดิม ปัจจุบันจึงกลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ โดยที่ราษฎรไม่สามารถใช้น้ำในชุมชนเมือง เพื่อการอุปโภคบริโภคได้ เนื่องจากอาจมีสารหนูปนเปื้อนอยู่

ที่มา : มุลนิธิโลกสีเขียว ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2548 . บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) : [หน้า 21]

#### 1. ปัญหาของเรื่องนี้คืออะไร (ทุกข์)

- ☐ 1. ขาดแคลนน้ำ เพราะ.....
- ☐ 2. ดินเสื่อมโทรม เพราะ.....
- ☐ 3. การฟื้นฟูเหมืองดินบุก เพราะ.....
- ☐ 4. มีสารพิษปนเปื้อนในแอ่งน้ำ เพราะ.....

#### 2. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. การขุดเหมืองดินบุก เพราะ.....
- ☐ 2. ผู้ประกอบการไม่ดูแล เพราะ.....
- ☐ 3. ความเดือดร้อนของประชาชน เพราะ.....
- ☐ 4. ประชาชนไม่มีน้ำในการอุปโภคบริโภค เพราะ.....

#### 3. เป้าหมายในการแก้ปัญหาคืออะไร (นิโรธ)

- ☐ 1. ประชาชนมีแอ่งน้ำในการอุปโภคบริโภค เพราะ.....
- ☐ 2. การฟื้นฟูสภาพพื้นดินให้เหมือนเดิม เพราะ.....
- ☐ 3. ประชาชนมีสุขภาพชีวิตที่ดี เพราะ.....
- ☐ 4. สร้างอ่างเก็บน้ำ เพราะ.....

#### 4. วิธีการใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. ควบคุมสารเคมี เพราะ.....
- ☐ 2. ปลุกป่าทดแทน เพราะ.....
- ☐ 3. ไม่ใช้น้ำในแอ่งน้ำ เพราะ.....
- ☐ 4. นำดินไปกลบพื้นที่แอ่งน้ำ เพราะ.....

## สถานการณ์ที่ 2 ใช้ตอบคำถามข้อ 5 - 8

สุดาอาศัยอยู่ในชุมชนเมืองที่ตั้งอยู่ริมฝั่งคลอง คนในชุมชนส่วนใหญ่ทุกๆ วันจะต้องมีการใช้น้ำเป็นกิจวัตรประจำวัน มีการอาบน้ำ ชักเสื้อผ้า ล้างถ้วยชาม และกิจกรรมอื่นๆ แล้วปล่อยน้ำเสียเหล่านั้นลงสู่แม่น้ำลำคลอง นานๆ เข้าน้ำในลำคลองของชุมชนที่สุดาอาศัยอยู่ก็ส่งกลิ่นเน่าเหม็นไปทั่ว ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพจิตของคนในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

### 5. อะไรคือปัญหาจากสถานการณ์นี้ (ทุกข)

- ☐ 1. น้ำมีกลิ่นเหม็น เพราะ.....
- ☐ 2. การใช้น้ำมากเกินไป เพราะ.....
- ☐ 3. คนอาศัยอยู่กันหนาแน่น เพราะ.....
- ☐ 4. การไม่รักษาคุณภาพของน้ำ เพราะ.....

### 6. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. การใช้น้ำในกิจวัตรประจำวัน เพราะ.....
- ☐ 2. ความมั่งง่าย เพราะ.....
- ☐ 3. คนขาดระเบียบวินัย เพราะ.....
- ☐ 4. คนใช้น้ำมากเกินไป เพราะ.....

### 7. เป้าหมายของคนในชุมชนที่ต้องการแก้ไขปัญหาคือข้อใด (นิโรธ)

- ☐ 1. ความสะอาด เพราะ.....
- ☐ 2. สุขภาพแข็งแรง เพราะ.....
- ☐ 3. ความเป็นระเบียบ เพราะ.....
- ☐ 4. น้ำในลำคลองไม่มีกลิ่นเน่าเหม็น เพราะ.....

### 8. มีวิธีใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง เพราะ.....
- ☐ 2. ความมีระเบียบวินัยในตนเอง เพราะ.....
- ☐ 3. การใช้น้ำให้น้อยลง เพราะ.....
- ☐ 4. ไม่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำ เพราะ.....

### สถานการณ์ที่ 3 ใช้ตอบคำถามข้อ 9-12

เช้าวันหนึ่งมีคนมาบอกกับสมชายว่า “พ่อของสมชายได้ล้มป่วยอย่างกะทันหัน ขณะนี้พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ หมอสันนิษฐานสาเหตุของโรคว่าเกี่ยวข้องกับสารเคมีที่พ่อได้ฉีดพ่นปราบศัตรูพืชนั่นเอง”

#### 9. จากสถานการณ์เกิดปัญหาอะไรขึ้น (ทุกข์)

- ☐ 1. การใช้ยาปราบศัตรูพืช เพราะ.....
- ☐ 2. พ่อของสมชายล้มป่วย เพราะ.....
- ☐ 3. การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะ.....
- ☐ 4. ความมั่งง่าย เพราะ.....

#### 10. สาเหตุของปัญหาคืออะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. พ่อของสมชายฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืช เพราะ.....
- ☐ 2. พ่อของสมชายอยู่โรงพยาบาล เพราะ.....
- ☐ 3. พ่อของสมชายไม่รักษาสุขภาพ เพราะ.....
- ☐ 4. สมชายไม่ดูแลพ่อ เพราะ.....

#### 11. เป้าหมายในการแก้ปัญหาคือข้อใด (นิโรธ)

- ☐ 1. การมีสุขภาพดี เพราะ.....
- ☐ 2. พ่อของสมชายหายป่วย เพราะ.....
- ☐ 3. การรักษาสุขภาพ เพราะ.....
- ☐ 4. การตรวจสุขภาพ เพราะ.....

#### 12. วิธีการใดจะแก้ปัญหาคือดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. ใช้ยาปราบศัตรูพืชอย่างระมัดระวัง เพราะ.....
- ☐ 2. ใช้ปุ๋ยและสารสกัดจากธรรมชาติ เพราะ.....
- ☐ 3. สวมผ้าปิดจมูก เพราะ.....
- ☐ 4. ตรวจสุขภาพประจำปี เพราะ.....

#### สถานการณ์ที่ 4 ใช้ตอบคำถามข้อ 13 - 16

คนในเมืองใหญ่บางคนมักง่าย คนมักง่ายจะหากระเบียบวินัย เอาแต่ความสะดวกของตัวเอง และทิ้งขยะไม่เลือกที่ จึงทำให้บ้านเมืองสกปรกไม่น่าอยู่ ส่งกลิ่นเหม็นไปทั่ว ถ้าเมืองใหญ่มีคนมักง่าย อาศัยอยู่มากๆ เมืองใหญ่ก็คงกลายเป็นเมืองขยะไม่มีใครอยากจะมาอาศัยอยู่แน่ แต่ถ้าหากคนในเมืองใหญ่ทุกคนมีระเบียบวินัย ทิ้งขยะเป็นที่ เมืองใหญ่คงจะสะอาดน่าอยู่ไม่น้อยทีเดียว

#### 13. อะไรคือปัญหาจากเรื่องนี้ (ทุกข์)

- ☐ 1. คนในเมืองเห็นแก่ตัว เพราะ.....
- ☐ 2. คนในเมืองไม่ชอบความสะอาด เพราะ.....
- ☐ 3. บ้านเมืองสกปรกมีกลิ่นเหม็น เพราะ.....
- ☐ 4. คนอาศัยอยู่ในเมืองอย่างหนาแน่น เพราะ.....

#### 14. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. ประชากรมากเกินไป เพราะ.....
- ☐ 2. คนมักง่ายในการทิ้งขยะ เพราะ.....
- ☐ 3. การไม่มีถังขยะ เพราะ.....
- ☐ 4. ความเร่งรีบของคนในเมือง เพราะ.....

#### 15. เป้าหมายที่คนในเมืองใหญ่ต้องการแก้ปัญหาคืออะไร (นิโรธ)

- ☐ 1. บ้านเมืองสะอาดและน่าอยู่ เพราะ.....
- ☐ 2. ข้นทำมาหากิน เพราะ.....
- ☐ 3. ความเป็นระเบียบ เพราะ.....
- ☐ 4. ความสะดวกสบาย เพราะ.....

#### 16. วิธีใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. ทิ้งขยะลงถัง เพราะ.....
- ☐ 2. ไม่เห็นแก่ตัว เพราะ.....
- ☐ 3. ไม่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ เพราะ.....
- ☐ 4. ไม่ใช้ถุงพลาสติก เพราะ.....

### สถานการณ์ที่ 5 ใช้ตอบคำถามข้อ 17 - 20

กลางปี 2547 ชาวบ้านจากบ้านกองม่องทะ ต.ไล่โว่ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี รวมตัวชุมนุมเรียกร้องให้นายอำเภอสั่งการให้บริษัทพีทีเอสดีเข้าสั่ ยุติการให้บริการนั่งช้างและล่องแพแก่นักท่องเที่ยวในแม่น้ำรันตี เพราะสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านกองม่องทะ ที่ใช้แม่น้ำเป็นเส้นทางสัญจรหลักเพียงสายเดียว ขณะที่เรือใหญ่ที่รับนักท่องเที่ยวนั้นแล่นด้วยความเร็วสูง ทำให้ชาวบ้านเกาะสั้งที่ใช้เรือเล็กเสียชีวิต นอกจากนี้ตลิ่งยังพังเสียหายเนื่องจากช้างเหยียบย่ำ ส่งผลให้กระแสน้ำเปลี่ยนเส้นทาง ส่วนช้างเหล่านั้นก็กินพืชไร่ของชาวบ้านเสียหายด้วย

ที่มา : มูลนิธิโลกสีเขียวในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย2548.บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) อ้างถึงใน (มติชน19/08/47) , หน้า 372

#### 17. ปัญหาของเรื่องนี้คืออะไร (ทุกข์)

- ☐ 1. ธรรมชาติถูกทำลาย เพราะ.....
- ☐ 2. การท่องเที่ยว เพราะ.....
- ☐ 3. การจับไล่กลุ่มทุน เพราะ.....
- ☐ 4. ความเดือดร้อนในการใช้แม่น้ำของชาวบ้าน เพราะ.....

#### 18. ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากอะไร (สมุทัย)

- ☐ 1. การให้บริการนักท่องเที่ยวในแม่น้ำ เพราะ.....
- ☐ 2. การชุมนุมของชาวบ้าน เพราะ.....
- ☐ 3. การประกอบอาชีพ เพราะ.....
- ☐ 4. การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ เพราะ.....

#### 19. เป้าหมายในการแก้ปัญหาคืออะไร (นิโรธ)

- ☐ 1. ชาวบ้านใช้แม่น้ำรันตีสัญจรได้อย่างปกติ เพราะ.....
- ☐ 2. นักท่องเที่ยวไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพราะ.....
- ☐ 3. ช้างอาศัยอยู่ในป่า เพราะ.....
- ☐ 4. ความสมดุลของธรรมชาติ เพราะ.....

#### 20. วิธีการใดสามารถแก้ปัญหานี้ได้ดีที่สุด (มรรค)

- ☐ 1. ประท้วงขับไล่ เพราะ.....
- ☐ 2. สร้างถนนทดแทน เพราะ.....
- ☐ 3. ยุติให้บริการท่องเที่ยวในแม่น้ำ เพราะ.....
- ☐ 4. ชาวบ้านใช้เรือเล็กอย่างระมัดระวัง เพราะ.....

## ภาคผนวก จ

คะแนนสอบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน  
ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

| เลขที่ | ก่อนเรียน | หลังเรียน | D  | เลขที่ | ก่อนเรียน | หลังเรียน | D  |
|--------|-----------|-----------|----|--------|-----------|-----------|----|
| 1.     | 11        | 17        | 6  | 26.    | 7         | 13        | 6  |
| 2.     | 12        | 18        | 6  | 27.    | 11        | 15        | 4  |
| 3.     | 8         | 14        | 6  | 28.    | 12        | 16        | 4  |
| 4.     | 9         | 14        | 5  | 29.    | 12        | 16        | 4  |
| 5.     | 11        | 16        | 5  | 30.    | 7         | 14        | 7  |
| 6.     | 7         | 14        | 7  | 31.    | 9         | 14        | 5  |
| 7.     | 8         | 12        | 4  | 32.    | 6         | 11        | 5  |
| 8.     | 9         | 14        | 5  | 33.    | 12        | 17        | 5  |
| 9.     | 8         | 16        | 8  | 34.    | 7         | 17        | 10 |
| 10.    | 11        | 15        | 3  | 35.    | 5         | 14        | 9  |
| 11.    | 9         | 13        | 4  | 36.    | 6         | 12        | 6  |
| 12.    | 11        | 15        | 4  | 37.    | 9         | 16        | 7  |
| 13.    | 10        | 14        | 4  |        |           |           |    |
| 14.    | 8         | 13        | 5  |        |           |           |    |
| 15.    | 9         | 13        | 4  |        |           |           |    |
| 16.    | 15        | 18        | 3  |        |           |           |    |
| 17.    | 9         | 14        | 5  |        |           |           |    |
| 18.    | 10        | 14        | 4  |        |           |           |    |
| 19.    | 12        | 17        | 5  |        |           |           |    |
| 20.    | 8         | 15        | 7  |        |           |           |    |
| 21.    | 16        | 19        | 3  |        |           |           |    |
| 22.    | 13        | 17        | 4  |        |           |           |    |
| 23.    | 7         | 17        | 10 |        |           |           |    |
| 24.    | 13        | 16        | 3  |        |           |           |    |
| 25.    | 15        | 18        | 3  |        |           |           |    |

ตารางที่ 2 คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

| เลขที่ | ก่อนเรียน | หลังเรียน | D | เลขที่ | ก่อนเรียน | หลังเรียน | D |
|--------|-----------|-----------|---|--------|-----------|-----------|---|
| 1.     | 9         | 12        | 3 | 26.    | 11        | 13        | 2 |
| 2.     | 8         | 11        | 3 | 27.    | 10        | 11        | 1 |
| 3.     | 12        | 14        | 2 | 28.    | 9         | 12        | 3 |
| 4.     | 9         | 11        | 2 | 29.    | 9         | 11        | 2 |
| 5.     | 8         | 11        | 3 | 30.    | 12        | 13        | 1 |
| 6.     | 10        | 12        | 2 | 31.    | 11        | 12        | 1 |
| 7.     | 14        | 15        | 1 | 33.    | 11        | 14        | 3 |
| 8.     | 9         | 14        | 5 | 33.    | 9         | 12        | 3 |
| 9.     | 10        | 13        | 3 | 34.    | 14        | 16        | 2 |
| 10.    | 11        | 12        | 2 | 35.    | 13        | 16        | 3 |
| 11.    | 10        | 11        | 1 | 36.    | 12        | 14        | 2 |
| 12.    | 10        | 12        | 2 | 37.    | 9         | 13        | 4 |
| 13.    | 11        | 13        | 2 | 38.    | 8         | 12        | 4 |
| 14.    | 12        | 14        | 2 | 39.    | 7         | 11        | 4 |
| 15.    | 12        | 13        | 2 | 40.    | 9         | 11        | 2 |
| 16.    | 10        | 14        | 4 |        |           |           |   |
| 17.    | 11        | 12        | 2 |        |           |           |   |
| 18.    | 10        | 11        | 1 |        |           |           |   |
| 19.    | 9         | 11        | 2 |        |           |           |   |
| 20.    | 13        | 14        | 1 |        |           |           |   |
| 21.    | 10        | 14        | 4 |        |           |           |   |
| 22.    | 9         | 11        | 2 |        |           |           |   |
| 23.    | 11        | 13        | 2 |        |           |           |   |
| 24.    | 13        | 15        | 2 |        |           |           |   |
| 25.    | 12        | 14        | 2 |        |           |           |   |

**ภาคผนวก ฉ**

**ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถ  
ทักษะการคิดแก้ปัญหา**

ตารางที่ 1 แสดงค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหา  
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุด A

| สถานการณ์ที่ | ข้อที่ | p   | r   |
|--------------|--------|-----|-----|
| 1.           | 1.     | .44 | .88 |
|              | 2.     | .38 | .50 |
|              | 3.     | .75 | .50 |
|              | 4.     | .38 | .75 |
| 2.           | 5.     | .31 | .63 |
|              | 6.     | .75 | .25 |
|              | 7.     | .31 | .63 |
|              | 8.     | .44 | .63 |
| 3.           | 9.     | .63 | .25 |
|              | 10.    | .50 | .25 |
|              | 11.    | .63 | .50 |
|              | 12.    | .50 | .50 |
| 4.           | 13.    | .38 | .50 |
|              | 14.    | .44 | .63 |
|              | 15.    | .44 | .75 |
|              | 16.    | .25 | .25 |
| 5.           | 17.    | .50 | .75 |
|              | 18.    | .31 | .38 |
|              | 19.    | .38 | .50 |
|              | 20.    | .31 | .63 |

ตารางที่ 2 แสดงค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถทักษะการคิดแก้ปัญหา  
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชุด B

| สถานการณ์ที่ | ข้อที่ | p   | r   |
|--------------|--------|-----|-----|
| 1.           | 1.     | .37 | .47 |
|              | 2.     | .50 | .47 |
|              | 3.     | .37 | .33 |
|              | 4.     | .23 | .20 |
| 2.           | 5.     | .30 | .20 |
|              | 6.     | .30 | .40 |
|              | 7.     | .37 | .60 |
|              | 8.     | .37 | .20 |
| 3.           | 9.     | .60 | .60 |
|              | 10.    | .20 | .20 |
|              | 11.    | .40 | .40 |
|              | 12.    | .73 | .73 |
| 4.           | 13.    | .40 | .40 |
|              | 14.    | .70 | .70 |
|              | 15.    | .20 | .20 |
|              | 16.    | .40 | .40 |
| 5.           | 17.    | .23 | .23 |
|              | 18.    | .83 | .83 |
|              | 19.    | .50 | .47 |
|              | 20.    | .27 | .33 |

## ภาคผนวก ข

### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 1 มลพิษทางอากาศ

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 5 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้าง  
สรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษทางอากาศ หมายถึง ภาวะอากาศที่มีสารเจือปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่าระดับปกติ  
เป็นเวลา นานพอที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินต่างๆ อาจเกิดขึ้นเองตาม  
ธรรมชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

1.1 สามารถบอกความหมายของมลพิษทางอากาศได้

1.2 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางอากาศในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางอากาศที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางอากาศที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางอากาศที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางอากาศที่กำหนดให้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

#### 1. มลพิษทางอากาศ

1.1 ความหมายมลพิษทางอากาศ

1.2 แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ

1.3 ผลกระทบของมลพิษทางอากาศ

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำรูป 4-5 ดอกมาจุดให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนอธิบายความรู้สึกเมื่อได้รับกลิ่นรูป

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของมลพิษทางอากาศ ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมากลุ่มละ 1 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมติเป็นบุคคลในเรื่องควันอันตราย

2.4 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

24.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนตัวแทนกลุ่ม อ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง ควันอันตราย เมื่ออ่านจบแล้วจัดการแสดง

24.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันดูการแสดงบทบาทสมมติวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ครูแจกให้

24.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

24.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอแนวทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ มลพิษทางอากาศ พร้อมจดบันทึกลงสมุดเพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ควันอันตราย
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา



เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง  
ควันอันตราย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก เวลาพักกลางวัน มะลิวิ่งเล่นกับเพื่อนๆ อยู่ที่สนามเด็กเล่น แต่เห็นควันสีขาวลอยขึ้นมาจากกองเศษเหล็กข้างโรงเรียน มะลิจึงชวนเพื่อนๆ วิ่งไปดูด้วยความอยากรู้อยากเห็น เมื่อเข้าไปใกล้ๆ จึงพบว่า ควันสีขาวที่ลอยขึ้นมานั้นมีกลิ่นเหม็นมากจึงพากันไปบอกคุณครู

หลังจากนั้น มะลิ และเพื่อนๆ ก็มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน และหมดสติ เมื่อนำส่งโรงพยาบาล แพทย์ลงความเห็นว่าได้รับอันตรายจากควันพิษ ซึ่งอาจเป็นผลทำให้เสียชีวิตได้ ต่อมาอาการของมะลิ และเพื่อนๆ ก็ทรุดลงตามลำดับ จึงต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลหลายวันจนกว่าอาการจะดีขึ้น

พ่อแม่ของมะลิเสียใจมาก เพราะมะลิเป็นลูกสาวคนเดียว ในขณะที่เดียวกันต้นเหตุ คือ โรงงานแห่งนี้ก็ไม่ได้สนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับพวกเด็กๆเลย

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

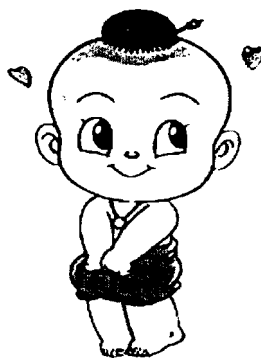
ชื่อเรื่อง    ควันอันตราย

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....





### 3. จัณนิโรธ

### 3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

[illegible]

#### 4. ชั้นมรรค

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาคือเป็นไปได้อย่างไรวิธี

[illegible]

### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 2 มลพิษทางน้ำ

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้าง  
สรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษทางน้ำ หมายถึง น้ำที่คุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากมีสิ่งเจือปน เกิดจากการปล่อยน้ำเสีย  
ของบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม การทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำ จึงทำให้น้ำสกปรกจน  
ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

- 1.1 สามารถบอกความหมายของมลพิษทางน้ำได้
- 1.2 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางน้ำในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

- 2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางน้ำที่กำหนดให้ได้
- 2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางน้ำที่กำหนดให้ได้
- 2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางน้ำที่กำหนดให้ได้
- 2.4 สามารถกำหนดแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางน้ำที่กำหนด  
ให้ได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่
- 3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายมลพิษทางน้ำ
2. สาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางน้ำ

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำคำพังเพยหรือสุภาษิต เช่น ในน้ำมีปลาในนามีข้าวมาให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นในประเด็นความหมายและข้อคิดที่ได้รับ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของมลพิษทางน้ำ ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงแหล่งกำเนิด มลพิษทางน้ำในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน กระจายความสามารถทางการเรียน โดยให้ แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีตรวจติดตามสถานการณ์น้ำเสียที่ปราจีนบุรี เมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปราย แล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบใน ขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวม ได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด แล้วสรุปวิธีการแก้ปัญหาไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ มลพิษทางน้ำ พร้อมจดบันทึกลงสมุด สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาเรื่องผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ตรวจติดตามสถานการณ์น้ำเสียที่ปราจีนบุรี

3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีตรวจติดตาม  
สถานการณ์น้ำเสียที่ปราจีนบุรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



วันที่ 14 พฤศจิกายน 2549 นายสุทธิศักดิ์ เอี่ยมประสิทธิ์ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เขต 8 และนายไอรส วงษ์สิทธิ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี พร้อมด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้เดินทางไปบริเวณประตูระบายน้ำคลองสารภี โดยมีกรมควบคุมมลพิษไปนำน้ำในคลองสารภี เข้าร่วมตรวจสอบ และทราบว่าน้ำที่นำมาตรวจสอบไม่มีออกซิเจน ส่งผลให้น้ำมีคุณภาพต่ำทำให้กุ้ง ปลาในแม่น้ำตาย หลังจากทราบสาเหตุและปัญหาแล้วว่าปลาในแม่น้ำตาย เนื่องจากการระบายน้ำที่ ประตูน้ำคลองสารภี ที่มีน้ำเสียจากทุ่งนา ปล่อยลงมา จึงได้มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาสภาพ น้ำเร่งด่วน โดยขณะที่ไปตรวจสอบมีความเห็นว่า ต้องขอน้ำจากจังหวัดสระแก้วมาช่วยเจือจางแม่น้ำ ปราจีนบุรีตั้งแต่อำเภอกบินทร์บุรี ส่วนการแก้ไขปัญหากลางน้ำได้ขอน้ำจากเขื่อนคลองท่าด่าน จังหวัดนครนายกปล่อยน้ำดีวันละ 4 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ยังได้เร่งขุดลอกคลองบางหอยซึ่งเป็นทางระบายน้ำจากเขื่อนคลองท่าด่านเพื่อมาขับไล่ น้ำเสียในแม่น้ำให้หมดไปโดยเร็ว โดยคาดว่า ภายใน 5 วัน จะแก้ไขน้ำเสียในแม่น้ำปราจีนบุรีได้

ที่มา : แชน. (2549). ข่าวสิ่งแวดล้อม. [Online]. Available: [http://www.doctorsan.com/](http://www.doctorsan.com/breakingnews.php?category=environment)

breakingnews.php?category=environment. [2549, พฤศจิกายน 15].

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีตรวจติดตามสถานการณ์น้ำเสียที่ปราจีนบุรี

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

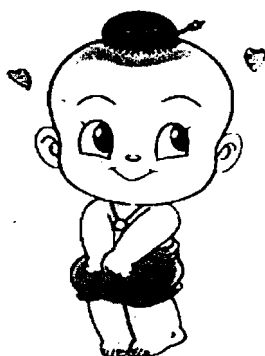
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....



## ทักษะการคิดแก้ปัญหา

## 1. จั๊นทุกข์

1.1 จากเนื้อเรื่อง แม่น้ำปราจีน ประสบปัญหาอะไร

[illegible]



## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 3 ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 7 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้าง  
สรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาล เป็นหัวใจของสิ่งแวดล้อม ถือเป็นแหล่งรวบรวม  
พันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตที่สำคัญที่สุด การที่ป่าไม้ถูกทำลาย เกิดจากการลักลอบตัดไม้ การทำไร่เลื่อนลอย  
การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้เกิดการชะล้างหน้าดิน น้ำป่าไหลบ่าจนดินถล่ม เกิดน้ำท่วมฉับพลัน  
และการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

1.1 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ที่กำหนด  
ให้ได้

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

#### 1. ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

1.1 สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรป่าไม้

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์การไปเที่ยวป่า หรือน้ำตกให้เพื่อนๆ ฟัง

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ สภาพป่าไม้ถูกทำลายที่พบเห็นในจังหวัดและชุมชนของตนเองพร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.2 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.2.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนจับคู่กันศึกษาและวิเคราะห์เอกสารกรณีตัวอย่างจากใบงานแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง ป่าชายเลน

2.2.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนสามกลุ่มร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นที่กำหนดให้จากแบบบันทึกกิจกรรม โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.2.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียนและจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.2.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอการตัดสินใจสรุปทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด แล้วสรุปวิธีการแก้ปัญหาไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง แนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง ป่าชายเลน
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่าง เพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง แนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง ป่าชายเลน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



“ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ของพื้นที่ชายทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบันป่าชายเลนของประเทศไทย กำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายไปโดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน จึงควรหาทางป้องกันอนุรักษ์และขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะดินโกงกางเป็นไม้ชายเลนที่แปลกและขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำขึ้นน้ำลงในการเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการทดลองขยายพันธุ์โกงกาง และปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...”

ที่มา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพพัฒนาสังคมตามแนวทางพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการจำกัด (พว.) จำกัด, 2544. หน้า 35-36.

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

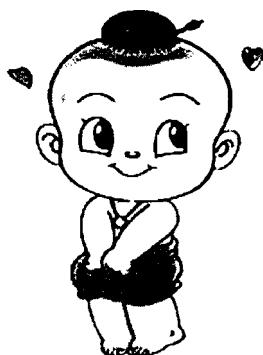
ชื่อเรื่อง    แนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง ป่าชายเลน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....





### 3. ขันนิโรธ

### 3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

[illegible]

#### 4. <sup>๒</sup>ชั้นมรรค

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายๆ วิธี

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal dashed lines, each set consisting of three parallel lines. These lines are evenly spaced across the entire page, providing a guide for letter height and placement in handwriting practice. The background is white, and there are no margins or additional markings.

### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 4 มลพิษในดิน

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้าง  
สรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษในดิน หมายถึง ภาวะที่ดินได้รับสารปนเปื้อนในปริมาณที่มากกว่าอัตราการสลายตัว  
หรือการเสื่อมฤทธิ์ของสารนั้นจนทำให้เกิดการสะสมของสารพิษหรือเชื้อโรคต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิด  
อันตรายต่อการเจริญเติบโตและการเจริญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

1.1 บอกความหมายของมลพิษในดินได้

1.2 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อมลพิษในดินจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์มลพิษในดินที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์มลพิษในดินที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษในดินที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษในดินที่กำหนด  
ให้ได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

##### 1. มลพิษในดิน

1.1 ความหมายมลพิษในดิน

1.2 สาเหตุและผลกระทบของมลพิษในดิน

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำภาพการใช้สารเคมีในดินเพื่อการเกษตรกรรมมาให้นักเรียนดู พร้อมร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็น เพื่อกระตุ้นความสนใจ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษในดินที่พบเห็นในจังหวัดและชุมชนของตนเอง พร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสงฆ์โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่องสารพิษในดิน เมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปราย แล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ มลพิษในดิน พร้อมจดบันทึกลงสมุด  
สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สารพิษในดิน
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง สารพิษในดิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



นายสุกมาส พานิชศักดิ์พัฒนา นักวิชาการจากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ได้รับรางวัลทีทีเอฟอะวอร์ดด้านวิชาการสิ่งแวดล้อมดีเด่นของมูลนิธิโคโยต้า ประเทศไทย กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษในดินมากที่สุดคือ การใช้สารเคมีในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร ทำให้เกิดการตกค้างและสะสมสารพิษในดินจำนวนมาก มลพิษที่สะสมอยู่ในดินเมื่อถูกน้ำชะล้างพิษในดินก็จะเจือจางและแพร่กระจายไปในแหล่งน้ำได้หลายทาง สารพิษในดินที่ละลายปนไปกับน้ำส่วนใหญ่จะเป็นสารพิษที่สะสมในร่างกายมนุษย์ได้ เช่น ตะกั่ว แคดเมียม สังกะสี เป็นต้น

ที่มา : มูลนิธิโลกสีเขียว ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2548. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน) อ้างถึงใน(ข่าวสด 11/03/46), 2540-41 [หน้า 40]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง สารพิษในดิน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

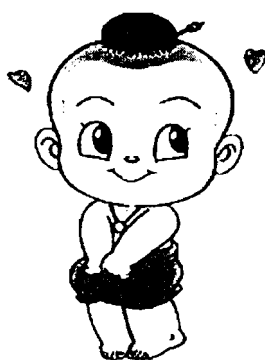
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....





### 3. ขันนิโรธ

### 3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

[illegible]

#### 4. ขั้นตอนการ

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายๆ วิธี

[illegible]

### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 5 มลพิษทางเสียง

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 12 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้าง  
สรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษทางเสียง หมายถึง เสียงที่เราได้ยิน ช่วยให้เราดำเนินกิจกรรมและแสวงหาความ  
เพลิดเพลินในชีวิต เสียงที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดเสียงในระดับต่างๆ กัน อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้เสียง  
ที่เป็นอันตราย องค์การอนามัยโลกกำหนดว่า เสียงที่เป็นอันตราย หมายถึง เสียงที่ดังเกิน 85 เดซิเบลเอ  
ที่ทุกความถี่ ส่วนใหญ่พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมมีระดับเสียงที่ดังเกินมากกว่า 85 เดซิเบลเอ เป็น  
จำนวนมากซึ่งสามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

- 1.1 สามารถบอกความหมายของมลพิษทางเสียงได้
- 1.2 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากมลพิษทางเสียงในจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

- 2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางเสียงที่กำหนดให้ได้
- 2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางเสียงที่กำหนดให้ได้
- 2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางเสียงที่กำหนดให้ได้
- 2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์มลพิษทางเสียงที่กำหนด  
ให้ได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่
- 3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

## สาระการเรียนรู้

### 1. มลพิษทางเสียง

#### 1.1 ความหมายของมลพิษทางเสียง

#### 1.2 สาเหตุและผลกระทบจากมลพิษทางเสียง

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ให้นักเรียนร่วมกันเลียบเสียงสัตว์ เสียงธรรมชาติ และเสียงสิ่งของต่างๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายมลพิษทางเสียงให้นักเรียนฟัง พร้อมให้นักเรียนยกตัวอย่างเสียงต่างๆ ที่ก่อให้เกิดมลพิษที่พบเห็นในชุมชน

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการได้รับมลพิษทางเสียง

2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.4 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมากลุ่มละ 2 คน เพื่อแสดงสถานการณ์จำลอง เรื่อง มลพิษทางเสียง น.ร เสียงหูหนวก – ผลการเรียนรู้ต่ำ

2.5 ดำเนินการสอนแบบอริยสงฆ์โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.5.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนตัวแทนกลุ่ม อ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง มลพิษทางเสียง น.ร เสียงหูหนวก – ผลการเรียนรู้ต่ำ เมื่ออ่านจบแล้วจัดการแสดง

2.5.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันดูการแสดงบทบาทสมมุติ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.5.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.5.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้ และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด แล้วสรุปวิธีการแก้ปัญหา ไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ มลพิษทางเสียง พร้อมจดบันทึกลงสมุด

**สื่อการเรียนการสอน**

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง มลพิษทางเสียง น.ร. เสียงหนู

**หมวด - ผลการเรียนรู้ต่ำ**

3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

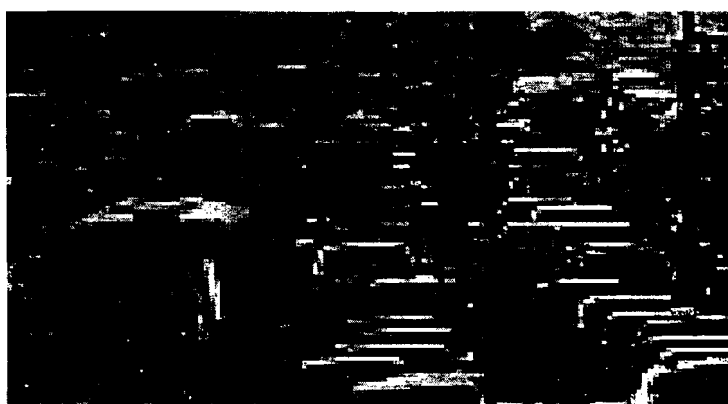
1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา



**เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสงฆ์**  
**โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา**  
**เรื่อง มลพิษทางเสียง น.ร เลี้ยงหนูหนวก - ผลการเรียนรู้ต่ำ**



คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



นางมณฑิพย์ ศรีรัตน ทาบุญกานอน รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กล่าวถึง ผลการตรวจดำเนินการตรวจสอบการได้ยินเสียงของนักเรียนในเขตกทม. โดยทำการศึกษาวิจัยใน 20 โรงเรียน ที่อยู่ติดถนนใหญ่ จำนวน 2,000 คน พบว่า ปัจจุบันโรงเรียนในเขต กทม. ได้รับผลกระทบจากเสียงที่รบกวนจากระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ทางรถไฟ ทางด่วนยกระดับ และถนนที่อยู่ติดโรงเรียน ซึ่งเป็นระดับเสียงที่เกินมาตรฐาน ผลจากการสำรวจพบว่า โรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากเสียงมากที่สุด คือ โรงเรียนหลักสี่ เพราะเป็นโรงเรียนที่มีทำเลติดกับทางรถไฟ ถนน รถยนต์ และมีเสียงรบกวนจากเครื่องบินขึ้นลง ซึ่งสร้างความรำคาญและรบกวนต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก อีกทั้งมีความเสี่ยงสูงที่ทำให้นักเรียนเสี่ยงภาวะหูหนวก

จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เด็กนักเรียนที่นั่งอยู่หลังห้องได้รับความเข้าใจจากครูผู้สอนค่อนข้างน้อย จึงให้ข้อคิดเห็นว่า ถ้าเป็นไปได้ในกรณีที่มีเสียงรบกวนภายในห้องเกินกว่า 10 เดซิเบล ควรมีการติดตั้งไมโครโฟน เพื่อให้ครูได้ใช้ไมโครโฟนและทำให้เด็กนักเรียนสามารถได้ยินเสียงในระดับที่เหมาะสมได้ เสียงที่รบกวนจะมีผลต่อการได้ยินในอนาคต หากได้รับการรบกวนในเวลานาน โดยเฉพาะเด็กน่าเป็นห่วง เพราะถ้าได้รับเสียงดังๆ รบกวนอยู่ตลอดเวลาจะน้อยลง ทำให้การเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้การเรียนรู้ตกต่ำได้

ที่มา : สรุปรข่าวสิ่งแวดล้อม เล่มที่ 23 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2544. [หน้า 31]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง มลพิษทางเสียง น.ร เสียงหนูหนวก - ผลการเรียนรู้ต่ำ

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

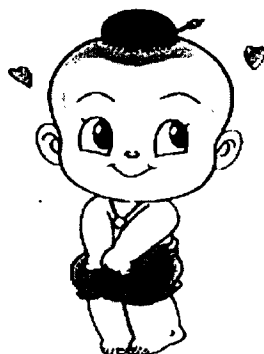
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....







## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 6 ปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 13 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

ทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง เกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงกุ้ง ทำให้สูญเสียแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ หรือการจับปลาโดยใช้ไฟฟ้าช็อตทำให้ปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ ตาย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

1.1 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงในจังหวัด

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง ที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงที่กำหนดให้ได้

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

### 1. ปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

1.1 สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำภาพชายหาดทะเลบ้านปากน้ำปราณ และภาพชาวประมงมาให้นักเรียนดู พร้อมสนทนาถึงอาชีพคนในชุมชน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อกระตุ้นความสนใจ

## 2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงที่พบเห็นในจังหวัด และชุมชนของตนเองพร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละความสามารถทางการเรียน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง จ.ตราดออกคำสั่งเรื่องการเดินเรือเข้าพื้นที่แนวปะการัง ป้องกันแนวปะการังถูกทำลาย เมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปราย แล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอแนวทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

## 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงพร้อมจดบันทึกลงสมุด  
สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง จ. ตราด ออกคำสั่งเรื่องการเดินเรือเข้าพื้นที่แนวปะการัง ป้องกันแนวปะการัง ถูกทำลาย
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

### การประเมินผล

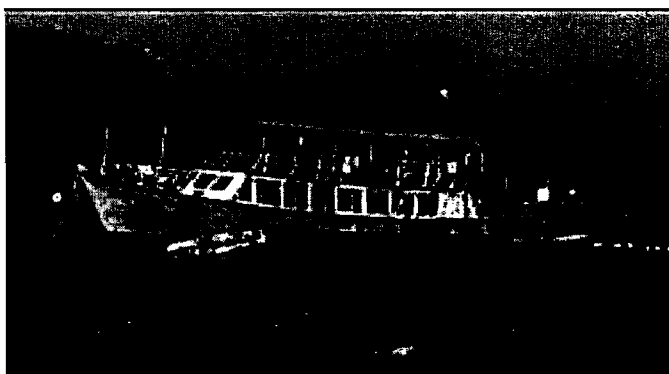
1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา



**เอกสารประกอบการสอนเบอริยสังคี  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง จ. ตราดออกคำสั่งเรื่องการเดินเรือเข้าพื้นที่  
แนวปะการัง ป้องกันแนวปะการังถูกทำลาย**



คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



(16 พ.ย. 49) นายสุรพล สายพันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดตราด เปิดเผยว่า ตามพระบัญชาของ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตดา มาดู ให้จังหวัดตราดแก้ไขปัญหา แนวปะการังถูกทำลาย ทางจังหวัดโดยคณะทำงานแก้ไขปัญหานวนปะการังจังหวัดตราด ประกอบด้วย กองทัพเรือ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะช้าง และสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 6 สาขาตราด ได้ทำการติดตั้งทุ่นแสดงเขตแนวปะการัง และทุ่นผูกเรือจำนวน 4 แห่ง คือ บริเวณเกาะทองหลาง เกาะยักษ์ เกาะนก และเกาะเทียน โดยมีทุ่น หมายเขตแนวปะการังที่มีลักษณะเป็นทุ่นสี่เหลี่ยม เส้นผ่าศูนย์กลาง 50 ซม. ร้อยด้วยเชือกกับทุ่นไข่ ปลาสี่เหลี่ยมขนาด 20 - 24 ซม. ส่วนทุ่นผูกเรือ มีลักษณะเป็นสี่แดงเส้นผ่าศูนย์กลาง 80 ซม. ร้อยด้วย เชือกขนาด 32 มิลลิเมตร กับโซ่สมอนขนาด 1.5 นิ้ว โดยใช้สมอนทรายขนาด 1 เมตรจำนวน 2 ตัวไว้เป็น ตัวยึดทุ่นเพื่อให้สามารถรองรับเรือขนาด 70 ตัน จำนวน 3 ลำ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหาย ต่อแนวปะการัง ทางจังหวัดจึงออกคำสั่ง ขอให้นายท้ายเรือและผู้ควบคุมเรือระมัดระวังการเดินเรือ และปฏิบัติตามในการนำเรือเข้าไปในเขตแนวปะการัง ดังนี้ ให้นำเรือเข้าไปส่งนักท่องเที่ยวค่าน้ำดู ปะการังด้านนอกแนวทุ่นหมายเขตแนวปะการังสี่เหลี่ยม แล้วให้นำเรือไปผูกกับทุ่นผูกเรือสีแดงที่ ติดตั้งไว้ และห้ามทิ้งสมอนในเขตที่มีแนวปะการัง หรือนำเรือไปผูกกับเชือกหรือทุ่นหมายเขต แนวปะการังสี่เหลี่ยมเป็นอันตราย หากฝ่าฝืนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2549). ข่าวสิ่งแวดล้อม.

[Online]. Available: <http://www.prd.go.th/localnews/detail.asp?corcode=1115060075>

[2549, พฤศจิกายน 15].

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง จ.ตราดออกคำสั่งเรื่องการเดินเรือเข้าพื้นที่แนวปะการัง ป้องกันแนวปะการังถูกทำลาย

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

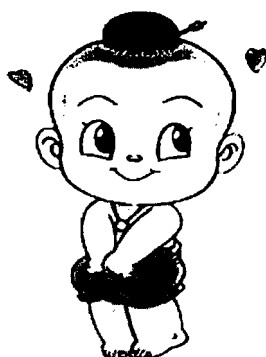
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....



## ทักษะการคิดแก้ปัญหา

## 1. ขั้นทบทวน

1.1 จากเนื้อเรื่อง จ.ตราดออกคำสั่งเรื่องการเดินเรือเข้าพื้นที่แนวปะการัง ป้องกันแนวปะการังถูกทำลายเกิดปัญหาอะไรขึ้น.....

## 2. จั๊นสมุทรชัย

## 2.1 ปัญหาเหล่านั้นมาจากสาเหตุใด

[illegible]



แผนการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ

ผู้รับผิดชอบโครงการ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

(16 ชั่วโมง)

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

แผนการสอนที่ 7 ทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ๕.2 เชี่ยวชาญใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำรงชีวิต  
ตามวัฒนธรรม และภูมิปัญญาพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำรงชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ ๕.2.3

สาระสำคัญ

สัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 หมายถึง สัตว์ทุกชนิด  
ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ปีก และแมลงหางรีอแมลง ที่เกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่า  
หรือแหล่งตามธรรมชาติของสัตว์ป่าทุกชนิด แต่จะไม่นับรวมสัตว์ป่าบางชนิดของไทย  
ได้แก่สุนัขป่า เสือ ช้าง และสัตว์ป่าอีกหลายชนิด สัตว์ป่าบางชนิดอาจมีประโยชน์ต่อมนุษย์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ความรู้

1.1 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่าในจังหวัด

2. ทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่า ที่กำหนดให้  
2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่าที่กำหนด  
ให้  
2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่าที่  
กำหนดให้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลง  
กำหนดให้

ทรัพยากรสัตว์ป่าที่กำหนดให้

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความรู้ในการประกอบกิจกรรม

## สาระการเรียนรู้

### 1. ทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง

#### 1.1 สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่า

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูใช้ปริศนาคำทายสนทนากับนักเรียน เช่น ฉันทชอบชุกชกน กินผลไม้ ตัวไม่ค่อยใหญ่ แต่ไวมาก ถ้าหากใครรู้ ทายดูซิว่า ฉันทคือใคร (ลิง)

### 2. ขั้นสอน

#### 2.1 ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์ป่าที่นักเรียนรู้จัก มาคนละ 1 ชนิด

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ สถานการณ์การทำลายหรือการล่าสัตว์ป่าที่พบเห็น ในจังหวัดหรือชุมชนพร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

#### 2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนจับคู่กันศึกษาและวิเคราะห์เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง การลักลอบค้าสัตว์ป่า

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนสามคู่รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มใหญ่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นที่กำหนดให้จากแบบบันทึกกิจกรรม โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอการทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ว่าเป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่า พร้อมจดบันทึกลงสมุด

## สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การลักลอบค้าสัตว์ป่า
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสงฆ์  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง การลักลอบค้าสัตว์ป่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



6 ก.พ. 2546 ศิริ หวังบุญเกิด ประธานอนุกรรมการคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กล่าวถึงการที่พรานป่าได้ล่าสัตว์ในห้วยขาแข้ง โดยเจ้าหน้าที่ได้เข้าตรวจจับพบของกลางเป็นอุ้งตีนหมี เนื้อหมีตากแห้ง และเนื้อค้างคาว รวม 200 กิโลกรัม ว่าเป็นการกระทำที่เข้าข่ายกลุ่มผู้มีอิทธิพล และมั่นใจว่าการล่าสัตว์ครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรก แต่เจ้าหน้าที่ต้องรู้เห็นเป็นใจหรือปล่อยปละละเลยให้นายพรานเข้าไปล่าสัตว์ได้ ดังนั้นจะต้องมีการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ได้หมดทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้น

ที่มา : มูลนิธิโลกสีเขียว ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2548. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน) อ้างถึงใน(ข่าวสด 07/09/46), 2548 [หน้า 139]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง การฉีกฉีกกระดาษ

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

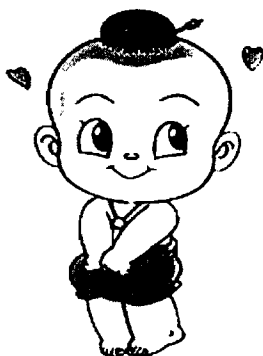
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....



## ทักษะการคิดแก้ปัญหา

## 1. ขันทุกข์

### 1.1 จากเนื้อเรื่อง การลักลอบค้าสัตว์ป่า

เกิดปัญหาอะไรขึ้น.....

.....

.....

.....

.....

---

.....

.....

.....

---

---

---

## 2. จั๊นสมุทรชัย

## 2.1 ปัญหาเหล่านั้นมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 8 ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 15 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น แต่ทรัพยากรน้อยลง ส่งผลให้การผลิตต้องใช้ต้นทุนสูงและขายในราคาแพง ทำให้ค่าครองชีพของประชากรสูงขึ้นตามไปด้วย และยังเกิดการอพยพย้ายถิ่นไปยังเมืองใหญ่ๆ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในสังคมตามมา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

1.1 เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัด

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้ได้

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

### 1. ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

1.1 สาเหตุและผลกระทบของปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำเครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ มาให้นักเรียนดู พร้อมสนทนาพูดคุยถึงผลดีผลเสียของโทรศัพท์มือถือ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาพูดคุยถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในภาวะสังคมปัจจุบันที่พบเห็นในจังหวัดและชุมชนของตนเอง พร้อมยกตัวอย่างอธิบายเหตุผลประกอบโดยการสุ่มตัวอย่าง

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมากลุ่มละ 1 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมติเป็นบุคคลในเรื่อง มาลีถูกรังแก

2.4 ดำเนินการสอนแบบอริยสงฆ์โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.4.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนตัวแทนกลุ่ม อ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง มาลีถูกรังแก เมื่ออ่านจบแล้วจัดการแสดง

2.4.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันดูการแสดงบทบาทสมมติวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.4.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.4.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

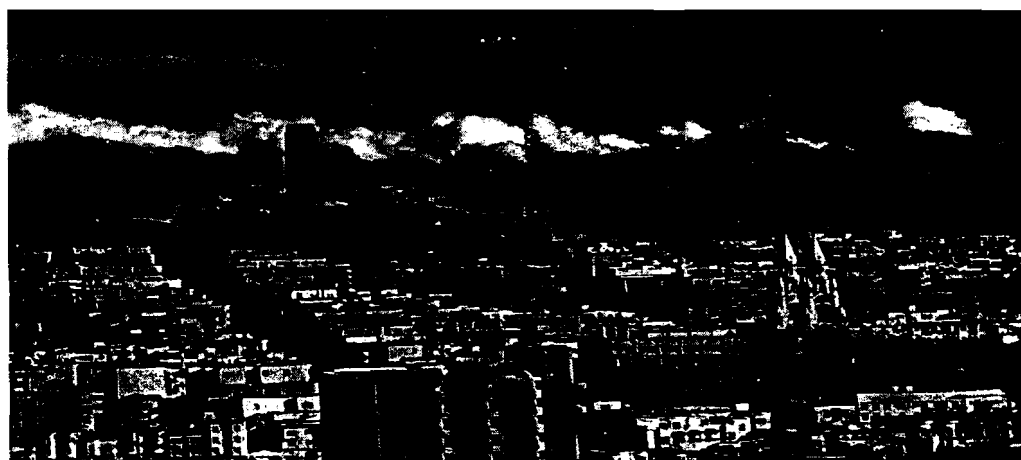
1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง มาลีถูกรังแก
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสงฆ์  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง มาลีถูกรังแก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



มาลีเป็นเด็กต่างจังหวัดที่จบชั้น ป. 6 แล้วมีคนมาติดต่อกับพ่อแม่ของมาลีว่า ให้ไปทำงานในกรุงเทพฯ มีเงินเดือนดี มีอาหารที่อยู่พร้อม พร้อมทั้งจ่ายเงินค่าแรงให้พ่อแม่ของมาลีก่อนจำนวน 5,000 บาท

ชีวิตการทำงานของมาลี ไม่ได้สะดวกสบายเหมือนที่มาลิลึกคิด มาลีต้องทำงานตั้งแต่เช้าจรดเย็นโดยไม่มีเวลาพัก กลางคืนถ้ามีงานเร่งทุกคนก็ต้องทำงานถึงสว่าง คนงานในโรงงานเล็กๆ นั้นเป็นเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกันอายุประมาณ 12-14 ปี มีคนคุมงานเป็นผู้ชายแก่คนหนึ่ง แต่ก็คุมยาก ใครทำงานไม่ถูกใจหรือว่าง เนื่องจากนอนดึกก็ถูกทุบตี จนเนื้อตัวเป็นแผลเต็มไปหมด

อาหารก็มี ไข่ต้ม ข้าว น้ำปลา เป็นอาหารหลัก หรือไม่กี่เป็นผักต้มกับน้ำปลา เวลานอนก็ต้องนอนรวมกันในห้องเล็กๆ อากาศไม่ถ่ายเท บางคนถูกขังกักเป็นแผลพุพองผอมกันทุกคน ทรมาณมาก

มาลีเหมือนตกนรกทั้งเป็น นอนร้องไห้คิดถึงบ้านทุกวัน จนกระทั่งวันหนึ่งมีคนไปแจ้งกับตำรวจว่า โรงงานแห่งนี้ทารุณเด็ก มาลีจึงได้รับความช่วยเหลือถูกส่งกลับบ้าน

กลับมาบ้านมาลีพบข่าวของตนเองในหนังสือพิมพ์ และในหนังสือพิมพ์ได้กล่าวว่า ประเทศไทยมีกฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองลูกจ้างหญิง กฎหมายคุ้มครองลูกจ้างเด็ก ฯลฯ ไม่ควรจะเกิดกรณีนี้ขึ้นถ้าพวกเราสนใจเรื่องนี้ให้มากขึ้น

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือชุดการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน การแนะแนวอาชีพ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538. [หน้า 160]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

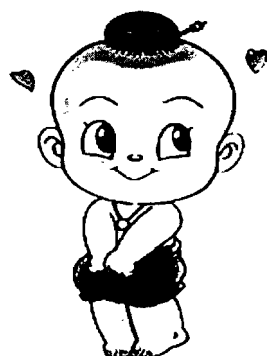
ชื่อเรื่อง มาลีถูกรังแก

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....







### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 9 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 19 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เนื่องจากรับวัฒนธรรมจาก ต่างถิ่นเข้ามาทดแทน การไม่เห็นคุณค่า และการตระหนักถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของตน

#### 1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในจังหวัด

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถเสนอแนะทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมที่กำหนดให้ได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมยุคปัจจุบัน เช่น การสื่อสารทางโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่พบเห็นในยุคปัจจุบันพร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยลดความสามารถทางการเรียน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่พบเห็นในชุมชนของตนเอง พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง วัฒนธรรมการเมืองโคโยตี้ เมื่ออ่านจบ ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปราย แล้วพิจารณา กำหนดประเด็นปัญหา

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจสี่ เรื่อง วัฒนธรรมการเมืองโคโยตี้
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา



การสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง วัฒนธรรมการเมืองโคโยตี้



คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



ยกตัวอย่างกรณี "สาวโคโยตี้" บ้านนอกบ้านนา ที่โยกย้ายสายสะโพกตามงานวัดนั้น ต้องลงไปสำรวจตรวจสอบกันให้ชัดเจน แยกแยะออกมาให้ได้ว่าเป็นเด็กประเภทไหน มาจากครอบครัวไหน ไม่ใช่เห็นภาพข่าวแล้วก็นั่งวิจารณ์เป็นคั่งเป็นแคว ในข้อเท็จจริงที่สังคมรับทราบกันอยู่ว่าเด็กสาวเหล่านี้คือกลุ่มนักรับจ้างเต้นประกอบเพลง สมัยหนึ่งเรียกว่า "หางเครื่อง" ต่อมาก็อัฟเกรดเป็น "แดนเซอร์" และพอมิข่าวว่า โคโยตี้ที่เต้นในผับในเลานจ์ พวกเธอก็แปลงเป็น "สาวโคโยตี้" โดยเฉพาะระยะหลังๆ มีกลุ่มนักเรียนมัธยมในต่างจังหวัดรวมตัวกันเป็นทีมแดนเซอร์รับจ้างเต้นทั่วราชอาณาจักร จนได้รับการขนานนามว่าเป็น "ดาวเด่น ม.ต้น" ซึ่งในเวลาต่อมา พวกเธอก็เป็นสาวโคโยตี้ตามยุคตามสมัยอะไรที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ "ดาวเด่น ม.ต้น" ก็สังคมไทยนี้แหละ ที่เป็น "สังคมอุดมบันเทิง" ไม่ต้องยกตัวอย่างก็รู้ว่ามันอุดมอย่างไร? และเรื่องสาวโคโยตี้บ้านนอก ยังมีอีกมิติหนึ่งที่น่าสนใจ นั่นคือปัญหาแรงงานภาคบันเทิง ดังที่รู้ๆ กันอาชีพสาวหางเครื่องอยู่คู่กับธุรกิจบันเทิงไทยมานานกว่า 40 ปีแล้ว มันเป็นแรงงานที่ได้รับค่าจ้างต่ำมาก แต่ไม่เคยมีใครยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ ตอนหลังธุรกิจบันเทิงสมัยใหม่ได้นำพาสาวสวยกลุ่มหนึ่งมาประกอบอาชีพแดนเซอร์ ซึ่งปรากฏว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีมาก ขณะที่สาวบ้านนอกยังเป็นแรงงานบันเทิงราคาถูก อย่างเช่นเดินบนเวทีลูกทุ่ง

หรือหมอลำทั้งคืนก็ได้แค่ 100 บาท ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีโอกาสมารับงาน สาวนักเรียน ม.ต้น จึงรวมกันตั้งทีม แคนเซอร์บ้านนอก รับจ้างเดินทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นงานเปิดตัวสินค้า งานแต่ง งานบวช งานเลี้ยงฉลองต่างๆ และมีรายได้มากกว่าการเป็นนางเครื่องหลายเท่า จึงทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานในกลุ่ม วงดนตรีลูกทุ่งหรือหมอลำอย่างหนักช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อีกด้านหนึ่งสาววัยรุ่นที่ไม่สนใจอาชีพเดินกินราบิน ก็มุ่งหน้าไปสู่สังคมอุตสาหกรรม หรือห้างสรรพสินค้าใหญ่ๆ ในตัวเมือง ไม่มีใครคิดทำไร่อีกต่อไป

กล่าวสำหรับ "ดาวเด่น ม.ต้น" กลุ่มนี้ตอนหลังเข้าเรียนต่อราชภัฏ หรือสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ก็รับการแสดงจากแคนเซอร์ธรรมดาเป็นสาวโคโยตี้ รับงานเดินคู่ไปวงอิเล็กทรอนิกส์ราคาต่ำ ทำให้เจ้าภาพไม่สนใจจ้างคนตรีราคาแพง จ้างหมอลำราคาสูง ฉะนั้นบรรดาผู้มีอำนาจวาสนาทั้งหลายที่คิดจะแก้ปัญหาสาวโคโยตี้ ก็จงคิดครุ่นกันให้รอบคอบ ไม่ใช่เอะอะก็อ้างกฎ อ้างระเบียบ เหนืออื่นใดพวกเธอไม่ใช่อาชญากร! โดยเฉพาะสาวโคโยตี้นอกผับนอกเลานจ์ เธอเป็นสาวขายแรงราคาต่ำที่รัฐควรคิดหาทางออกเรื่องอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันด้วย

ที่มา : เนชั่นเจาะข่าวทั่วไทย. (2550). วัฒนธรรมการเมืองโคโยตี้. คม ชัด ลึก [Online serial].

Available: [http://www.komachadluek.net/2006/11/column/m009\\_61624.php?](http://www.komachadluek.net/2006/11/column/m009_61624.php?news_id=61624)

news\_id=61624. [2550, มกราคม 6].

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

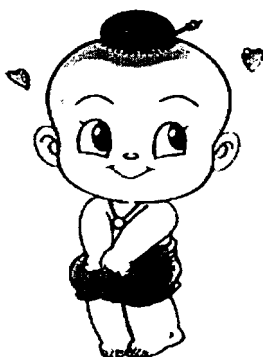
ชื่อเรื่อง    วัฒนธรรมการเมืองโคโยตี้

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....







## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 20 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรน้ำอย่างฉลาดและเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์มากที่สุด เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

1.1 รู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในจังหวัด

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์แนวทางการอนุรักษ์น้ำได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์แนวทางการอนุรักษ์น้ำได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์แนวทางการอนุรักษ์น้ำได้

2.4 สามารถเสนอแนะทางเลือกในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ตามแนวทางการอนุรักษ์น้ำได้

อย่างเหมาะสม

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางการอนุรักษ์น้ำ

สาระการเรียนรู้

#### 1. การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำภาพชุดอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ เรื่อง รักษ์น้ำ เสนอให้นักเรียนดู พร้อมสนทนาพูดคุยจากภาพและโครงการตามแนวพระราชดำริ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนบอกชื่อแหล่งน้ำทางธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในจังหวัดของตนเอง

2.2 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในจังหวัด

2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสงฆ์โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนจับกลุ่มๆ ละ 3 คน ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารกรณีตัวอย่างจากใบงาน เรื่อง น้ำคือชีวิต

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียน 2 กลุ่มรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มใหญ่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นที่กำหนดให้จากแบบบันทึกกิจกรรม โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

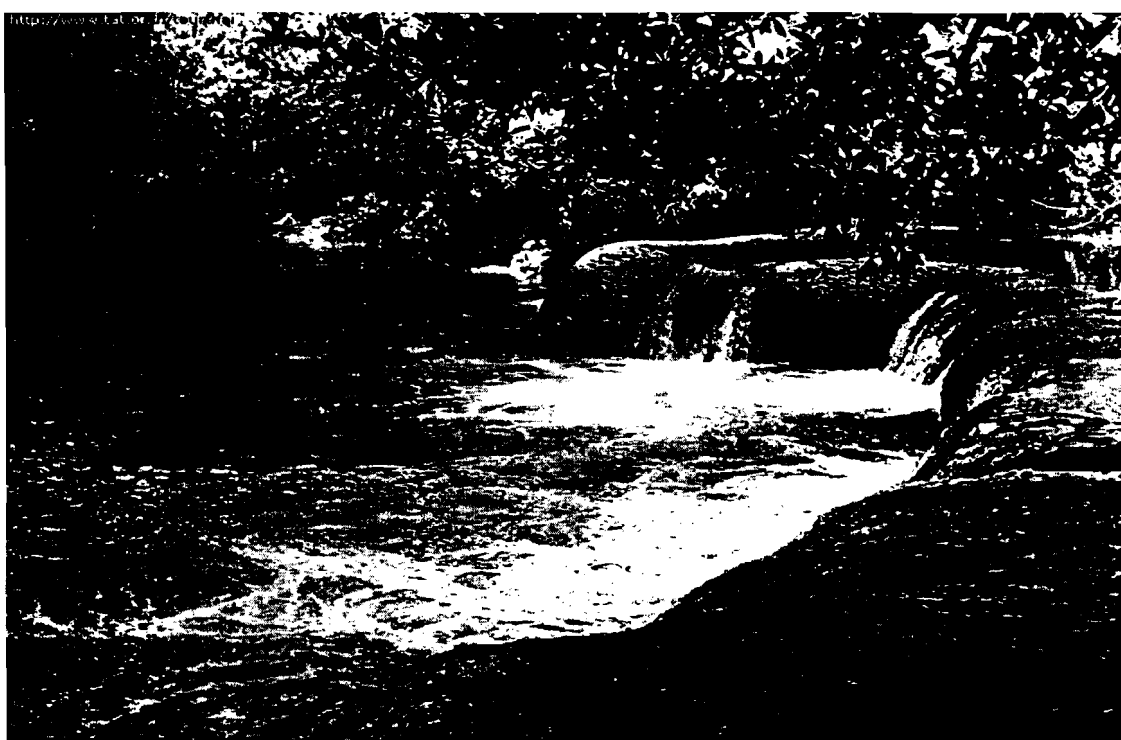
1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง น้ำคือชีวิต
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง น้ำคือชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



การขาดแคลนน้ำเกิดจากธรรมชาติเป็นหลักก็จริง แต่สาเหตุจากคนก็มีส่วนสำคัญไม่น้อย โดยเฉพาะการเพิ่มประชากร การทำลายป่าไม้ การทำลายแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น คู หนอง คลอง บึง ไม่ว่าจะเป็นการบุกรุกใช้เป็นที่อยู่อาศัย ใช้เพาะปลูกหรือปล่อยปละละเลยให้แหล่งน้ำตื้นเขิน

สิ่งที่สามารถแก้ไขหรือช่วยกันได้ในหมู่ประชาชน ชาวชน ก็คือ ต้องช่วยกันดูแลแหล่งน้ำธรรมชาติซึ่งเป็นสมบัติของทุกคนให้มีสภาพการใช้การได้ ถ้าตื้นเขินก็พยายามช่วยกันขุดลอก โดยไม่จำเป็นต้องรอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ

ที่มา : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ชุดอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ รัชชนา าระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา . กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว : 2541.

[หน้า16-17 ]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง    น้ำคือชีวิต

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

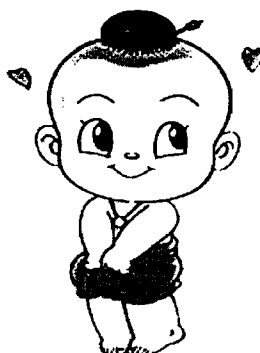
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....







## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 21 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์ป่าไม้ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างฉลาดและเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์มากที่สุด เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

เข้าใจและเห็นความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัด

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์พระราชดำริในการปลูกป่าได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์พระราชดำริในการปลูกป่าได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์พระราชดำริในการปลูกป่าได้

2.4 สามารถเสนอแนะทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์พระราชดำริในการปลูกป่าที่กำหนดได้

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้

สาระการเรียนรู้

### 1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำภาพชุดอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ เรื่อง รักษาป่าไม้ เสนอให้นักเรียนดู พร้อมสนทนาพูดคุยจากภาพและโครงการตามแนวพระราชดำริ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนร่วมกันสำรวจแหล่งทรัพยากรป่าไม้ที่พบเห็นในจังหวัด

2.2 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัด

2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.4 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.4.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง พระราชดำริในการปลูกป่าเมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปราย แล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.4.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ครูแจกให้

2.4.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.4.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง พระราชดำริในการปลูกป่า
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง พระราชดำริในการปลูกป่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



“ป่าที่เสื่อมโทรมแล้วน่าจะแบ่งเป็นหมู่บ้าน ให้ราษฎรเข้าไปอาศัยอยู่ได้โดยทำความเข้าใจกับเขาว่า เราสามารถให้ราษฎรเหล่านี้ประมาณ 7 ไร่ ครอบครัวยุค 7 ไร่ และเขาเหล่านี้มีหน้าที่ปลูกป่าให้กลับคืนสู่สภาพเดิมและดูแลรักษาป่าต่อไป เพื่อจะเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของพวกเราต่อไป ถึงแม้ว่าครอบครัวยุคจะได้เพียง 7 ไร่เพื่อปลูกพืชผล ก็ทรงหวังว่าทางราชการจะเข้าไปช่วยเหลืออย่างเต็มที่ เช่น ชลประทานจัดหาน้ำให้ กรมประมงจะช่วยขุดบ่อเลี้ยงปลา เจ้าหน้าที่การเกษตรจะเข้าไปช่วยแนะนำว่าฤดูใดควรปลูกพืชชนิดใด”

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่มา : ละออ อัมพรพรรค์. ความหลากหลายทางชีวภาพ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.), 2544. [หน้า 79]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

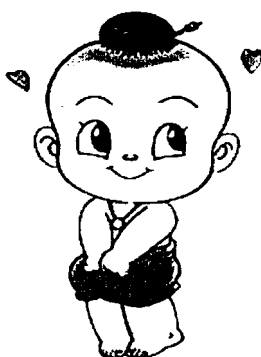
ชื่อเรื่อง พระราชดำริในการปลูกป่า

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....





### 3. ขันนิโรธ

3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

[illegible]

#### 4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายๆ วิธี

[illegible]

## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 12 เรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 22 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์สัตว์ป่าเป็นวิธีการที่จะทำให้สัตว์ป่าคงอยู่คู่กับสังคมมนุษย์ตลอดไป สำหรับสัตว์ป่าที่สูญพันธุ์ไปแล้วยากที่จะบูรณะให้ฟื้นคืนกลับมาใหม่ได้ การบำรุงดูแลรักษาสัตว์ป่าให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จะทำให้สัตว์ป่าสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

1.1 รู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในจังหวัด

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์ชีวิตแห่งพงไพร ด้วยการคืนชะนีสู่ป่าได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์ชีวิตแห่งพงไพร ด้วยการคืนชะนีสู่ป่าได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ชีวิตแห่งพงไพรกับการคืนชะนีสู่ป่าได้

2.4 สามารถเสนอแนะทางเลือกในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ชีวิตแห่งพงไพรกับการคืนชะนีสู่ป่า

ได้อย่างเหมาะสม

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางการอนุรักษ์สัตว์ป่า

สาระการเรียนรู้

### 1. การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

ครูนำวิดีโอเกี่ยวกับชีวิตของสัตว์ป่ามาให้นักเรียนดู พร้อมแสดงความคิดเห็นร่วมกันจากการชมวิดีโอ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนร่วมกันสำรวจชื่อสัตว์ป่าที่พบเห็นในจังหวัดว่ามีอะไรบ้าง

2.2 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยสถานการณ์สัตว์ป่า และวิธีปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในจังหวัดของตน

2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3.1 ขั้นทบทวน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง ชีวิตแห่งพงไพรกับการคืนชะนีสู่ป่า เมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปราย แล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.3.2 ขั้นสมมุติ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิรนัย นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมมุติ โดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้ และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ชีวิตแห่งพงไพร กับการคืนชะนีสู่ป่า
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา



เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง ชีวิตแห่งพงไพรกับการคืนชะนีสู่ป่า



คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



**ชะนีที่ถูกทารุณกรรมเข้ามาทำการพักพิงกับโครงการเพื่อเตรียมตัวปล่อยสู่ป่าต่อไป**

"ชะนี" จัดเป็นสัตว์จำพวก "เอพ" (Ape) ที่มีพฤติกรรมใกล้เคียงกับมนุษย์มาก เช่น เดินสองเท้าได้ การสร้างครอบครัว และมีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบเอเชียอาคเนย์เท่านั้น ในประเทศไทยพบชะนีอยู่ 4 ชนิดคือ ชะนีมือขาว ชะนีมือดำ ชะนีมงกุฏ และไซอาแมง

โดยชะนียุคจะชอบอยู่บนยอดไม้สูงๆ ในป่าลึกอย่างป่าดงดิบ หรือป่าดิบชื้น พวกมันจะห้อยโหนไปตามกิ่งไม้และอยู่กันเป็นฝูง ชะนีเป็นสัตว์ที่รักเดียวใจเดียว เมื่อเป็นคู่กันแล้วจะอยู่ด้วยกันไปตลอดชีวิต ออกลูกครั้งละ 1 ตัว และมีอายุเฉลี่ยประมาณ 40 ปี

ปัจจุบันนี้ในป่าเมืองไทยค่อนข้างหาชะนีได้ยากมา เนื่องจากถูกนายพรานล่าไปขายให้นายทุนที่ซื้อชะนีไปเป็นเครื่องมือทำมาหากิน เช่น นำลูกชะนีมาถ่ายรูปเก็บเงินกับชาวต่างชาติ พอหมดประโยชน์ก็ทิ้งขว้างไม่เหลียวแล ทำให้ประชากรชะนีอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง

ทาง "มูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งประเทศไทย" จึงได้จัด "โครงการคืนชะนีสู่ป่า" (เขาพระแทว) ขึ้นมา โดยนำเอาชะนี (ส่วนมากเป็นชะนีมือขาว) ที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกทารุณกรรมจากผู้เลี้ยง นำมาเลี้ยงและปรับสภาพให้ชะนีมีความคุ้นเคยกับธรรมชาติ อีกทั้งไม่ให้ชะนิตัดนิสัยคน เพราะช่วงที่ชะนีถูกจับไปเลี้ยงจะติดนิสัยคนมา

ทั้งนี้ก็ต้องใช้เวลานานพอสมควร กว่าที่จะให้พวกมันเริ่มปรับตัวให้เคยชินและเรียนรู้ แล้วว่าจะใช้ชีวิตในป่าได้อย่างไร ทางมูลนิธิจะทำการหาคู่ให้พวกมัน ซึ่งชะนีจะเป็นสัตว์ที่เลือกคู่ที่ตัวเองต้องการด้วยตนเอง เมื่อชะนีเลือกคู่ได้แล้วและมีความพร้อมที่จะกลับไปใช้ชีวิตในป่าได้แล้ว ก็จะปล่อยพวกมันกลับคืนสู่ป่าตามธรรมชาติที่แท้จริง

สำหรับชะนีตัวเป็นๆ ที่ทางมูลนิธิปล่อยคืนสู่ป่าเขาพระแทวไปนั้น ปัจจุบันมี 2 ครอบครัว คือ ครอบครัวของโฮปซึ่งเป็นชะนีครอบครัวแรกที่ปล่อยคืนสู่ป่าเขาพระแทวแล้วประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และครอบครัวล่าสุดที่เพิ่งปล่อยไปคือ ครอบครัวของแรมโบ้ก็ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน พวกมันสามารถสร้างครอบครัว และดำรงชีวิตหากินอยู่ในป่าได้อย่างรุดรุดคึกคักและมีความสุข

นับว่าเป็นก้าวแรกแห่งความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่ผืนป่าเมืองไทยจะกลับมีชะนีห้อยโหน โยนตัวอยู่ตามยอดไม้สูงๆ คอยส่งเสียงร้องให้กึกก้องทั่วป่า เป็นมนต์เสน่ห์อีกอย่างหนึ่งเวลาที่ได้เข้ามาเที่ยวในป่า

ที่มา : ผู้จัดการออนไลน์. (2550). ชีวิตแห่งพงไพรกับการคืนชะนีสู่ป่า. [Online serial].

Available: [http://www.manager.co.th/Travel/View News.aspx?newsid=2000000031405](http://www.manager.co.th/Travel/View%20News.aspx?newsid=2000000031405).

[2550, มกราคม 17].

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

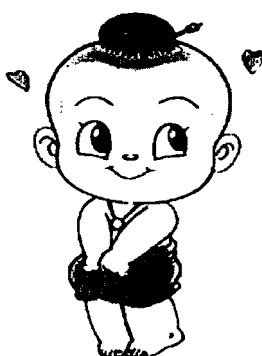
ชื่อเรื่อง ชีวิตแห่งพงไพรกับการคืนชนิสู่ป่า

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....







### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 13 เรื่องการอนุรักษ์สัตว์น้ำ

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 26 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์สัตว์น้ำ เป็นวิธีการที่จะทำให้สัตว์น้ำให้คงอยู่คู่กับสังคมมนุษย์ตลอดไป เพื่อจะให้สัตว์น้ำบริโภคและนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ อย่างเพียงพอทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

1.1 รู้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในจังหวัด

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษ์พะยูน ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษ์พะยูนได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษ์พะยูนได้อย่างเหมาะสม

2.4 สามารถสรุปทางเลือกในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษ์พะยูนได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางการอนุรักษ์สัตว์น้ำ

สาระการเรียนรู้

#### 1. การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

นักเรียนร่วมกันร้องเพลง โอ้ทะเลแสนงาม พร้อมแสดงท่าทางประกอบ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนสำรวจข้อสัตว์น้ำที่พบเห็นในชุมชนมาคนละ 1 ชนิด

2.2 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้นักเรียนฟัง พร้อมสนทนาพูดคุยถึงวิธีปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในจังหวัด

2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.4 ดำเนินการสอนแบบอริยสงฆ์โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.4.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่องไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษ์พะยูน เมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึกผลการอภิปรายแล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.4.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.4.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.4.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ พร้อมจดบันทึกลงสมุดเพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษพะยูน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางเครือข่ายอนุรักษพะยูนเอเชีย คุยรู้ข้อมูลดีแต่ขาดเทคโนโลยีและงบ ฯ ขอญี่ปุ่นใช้ดาวเทียมติดตามพฤติกรรม ด้านญี่ปุ่น โวยสหรัฐ สร้างฐานทัพเรือที่โอกินาวา "ห้วน" ทำลายสัตว์น้ำ เมื่อวันที่ 19 พย. ในการประชุมสมัชชาสิ่งแวดล้อมโลก วันที่สาม มีการเสวนาโต๊ะกลม เรื่องแนวทางการอนุรักษพะยูน โดยนายสุวรรณ พิทักษ์สินธร นักวิทยาศาสตร์ สำนักอุทยาน กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เปิดเผยว่า ที่ประชุมได้ระดมความเห็นของตัวแทนจากประเทศต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษพะยูน เนื่องจากพะยูนเป็นสัตว์เสี่ยงลูกด้วยนมที่ใกล้สูญพันธุ์ และหากพะยูนสูญพันธุ์ จะกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลอื่นๆ ด้วย

นายสุวรรณ กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพะยูนมากสุดในภูมิภาคเอเชีย คือ 200 ตัว พื้นที่เกาะลิบง จ.ตรัง มีมากที่สุด 150 ตัว สาเหตุสำคัญที่ทำให้พะยูนลดจำนวนลงรวดเร็ว ไม่ใช่ปัญหาจากการล่า แต่มาจากการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดประเภท และผิดกฎหมาย ทำให้พะยูนติดเครื่องมือไปด้วย ทั้งนี้ในส่วนของพื้นที่เกาะลิบง กรมอุทยานฯ ได้ออกประกาศเขตอนุรักษพะยูนไปแล้ว โดยจะใช้วิธีให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม

เนื่องจากชาวบ้านในพื้นที่ค่อนข้างตื่นตัว ในเรื่องการอนุรักษและผูกพันกับพะยูนอยู่แล้ว โดยประกาศพื้นที่ครอบคลุมอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง จ.ตรัง ซึ่งมี

พื้นที่ประมาณ 50 ตารางกิโลเมตร ห้ามชาวประมงใช้อวนลอย อวนลาก อวนรุน และเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นอุปกรณ์จับสัตว์น้ำขนาดเล็กอย่างเด็ดขาด ชาวบ้านก็ยังสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ เพียงแต่ห้ามใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่เป็นภัยคุกคามพญานก ขณะนี้อยู่ระหว่างทำความเข้าใจกับชาวบ้าน และกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน

ด้านนายไมตรี ดวงสวัสดิ์ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า ที่ประชุมระดับภูมิภาค ซึ่งมีตัวแทนจาก 30 ประเทศ ที่มีปัญหาพญานกใกล้สูญพันธุ์ เช่น ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ไทย ฯลฯ จะสร้างเครือข่ายร่วมกันเพื่ออนุรักษ์พญานก โดยเฉพาะไทยซึ่งมีพญานกชุมที่สุด ได้ข้อสรุปร่วมกันว่า ปัญหาพญานกที่ลดจำนวนลง เกิดจากเครื่องมือประมง และแหล่งอาหารถูกทำลาย โดยไทยขอเสนอตัวเองเป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลเกี่ยวกับพญานก ซึ่งปัจจุบันแม้ว่าไทยจะมีความรู้เรื่องพญานกดีที่สุด แต่ก็ยังขาดข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับพฤติกรรมของพญานก เนื่องจากขาดเทคโนโลยี และงบประมาณในการติดตามความเคลื่อนไหวของพญานก ดังนั้น จะมีการขอความร่วมมือนำเทคโนโลยีจากญี่ปุ่น โดยใช้สัญญาณดาวเทียมและภาพถ่ายทางอากาศเข้ามาติดตามการเคลื่อนไหวและพฤติกรรมการดำรงชีวิตของพญานก ตั้งแต่เกิดจนตาย เมื่อพญานกมีอายุไขถึง 70 ปี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ เช่น ที่ผ่านมามีชาวประมงไปเจอลูกพญานกที่ยังไม่หย่านม ก็มักจะนำมาใช้เลี้ยงสุนัขไปให้กิน ซึ่งเพียง 10 วัน ลูกพญานกก็ตายเพราะอาหารไม่ย่อย ทั้งนี้การรู้ข้อมูลจะช่วยให้การอนุรักษ์พญานกทำได้ดีขึ้น

ที่มา : เนชั่นเจาะข่าวทั่วไทย. (2550). ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษ์พญานก. คม ชัด ลึก

[Online serial]. Available: <http://www.komchadluek.net/news/2004/11-19/p1--53213.html>.

[2550, มกราคม 5].

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

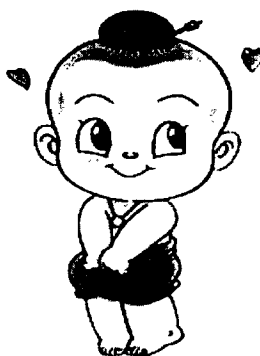
ชื่อเรื่อง ไทยเสนอตัวเป็นศูนย์กลางอนุรักษพะยูน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....





### 3. ขันนิโรธ

### 3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

[illegible]

#### 4. ขันมรรค

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายๆ วิธี

[illegible]

### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การอนุรักษ์ดิน

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 27 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์ดิน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากดินอย่างชาญฉลาด โดยคำนึงถึงการป้องกัน การชะกร่อนหรือการพังทลายของดินเป็นสำคัญ หรือนัยอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง การใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ขณะเดียวกันสามารถรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ให้คงมีธาตุอาหารที่จำเป็นแก่พืชอย่างสม่ำเสมอตลอดไปอีกด้วย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

1.1 รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ดินในจังหวัด

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากสถานการณ์การอนุรักษ์ดินได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์การอนุรักษ์ดินได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์การอนุรักษ์ดินได้

2.4 สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์การอนุรักษ์ดินได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางการอนุรักษ์ดิน

สาระการเรียนรู้

#### 1. การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ดิน

## 1.2 วิธีการอนุรักษ์ดิน

### กระบวนการจัดการเรียนรู้

#### 1. ขั้นนำ

ครูนำเสนอโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับดิน ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

#### 2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สภาพดินในชุมชนบ้านปากน้ำปรางค์ว่าเป็นดินประเภทใด พร้อมอธิบายคุณสมบัติของดินประเภทนั้น

2.2 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ดิน ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ดิน

2.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.3.1 ขั้นทบทวน ให้นักเรียนจับคู่กันศึกษาและวิเคราะห์เอกสารกรณีตัวอย่างจากใบงาน แนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง การอนุรักษ์ดิน

2.3.2 ขั้นสนทนา ให้นักเรียนสามกลุ่มร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นที่กำหนดให้จากแบบบันทึกกิจกรรม โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิรนัย นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสนทนา โดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาไว้เป็นข้อปฏิบัติในครั้งต่อไป

#### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ดิน พร้อมจดบันทึกลงสมุดเพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การอนุรักษ์ดิน
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง การอนุรักษ์ดิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



ในอดีตภาคอีสานไม่ได้แห้งแล้งอย่างที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ แต่เพราะการถากถางพื้นที่ป่าไม้เพื่อขยายที่ดินสำหรับการเกษตรติดต่อกันอย่างยาวนาน ทำให้พื้นที่ป่าที่เคยมีอยู่ลดน้อยลงเรื่อยๆ

สภาพทางธรณีวิทยาของภาคอีสานเป็นภาคที่มีภูเขาหินทรายอยู่มาก ลักษณะดินโดยทั่วไปก็เป็นดินร่วนปนทรายมาแต่เดิม เมื่อไม่มีป่าไม้ปกคลุมจึงทำให้ดินกลายเป็นทรายมากขึ้น เกษตรกรปลูกพืชไร่กับทำนา แต่ลักษณะการปลูกพืชชนิดเดียวติดต่อกันโดยไม่หมุนเวียนปลูกพืชอื่นด้วยนั้นทำให้ดินเสื่อมเร็วยิ่งขึ้น และยังดินเสื่อมและเป็นดินทรายด้วยแล้วทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้เมื่อฝนตกลงมาก็หายไปหมดสิ้น

ที่มา : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ชุคอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำรินุรักษ์น้ำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541. [หน้า 54]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

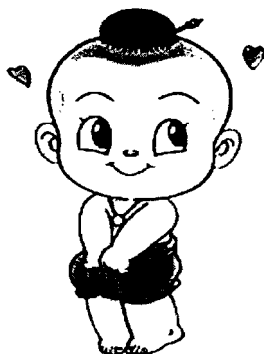
ชื่อเรื่อง การอนุรักษ์ดิน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....





### 3. จัณนิโรธ

### 3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

[illegible]

#### 4. ขันมรรค

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายๆ วิธี

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

## แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 15 ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมศึกษาข้อมูลในจังหวัด เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่รอบคอบ และการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ข่มเป็นสาเหตุสำคัญที่สร้างความเสื่อมโทรมให้กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนควรศึกษา

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

### 1. ด้านความรู้

1.1 ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาข้อมูลแหล่งความรู้ในจังหวัด

### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากการศึกษาข้อมูลในจังหวัด สถานการณ์พื้นที่หาคำแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กำหนดให้ได้

2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากการศึกษาข้อมูลในจังหวัด สถานการณ์พื้นที่หาคำแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กำหนดให้ได้

2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากการศึกษาข้อมูลในจังหวัด สถานการณ์พื้นที่หาคำแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กำหนดให้ได้

2.4 สามารถเสนอแนะทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษาข้อมูลในจังหวัด สถานการณ์พื้นที่หาคำแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เหมาะสมได้

### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบหน้าที่

3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

## สาระการเรียนรู้

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในจังหวัด พื้นที่หาดแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์  
กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

นักเรียนท่องคำขวัญจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “เมืองทองเนื้อเก้า มะพร้าวสับปะรด  
สวยสดหาดเขาดี งามล้ำน้ำใจ” พร้อมสนทนาพูดคุยถึงความหมายและเอกลักษณ์ประจำจังหวัด

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยการจับฉลาก ผู้ใดได้หมายเลขเหมือนกัน  
ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.2 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.2.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง “แม่รำพึง” เสียงกรวญได้เงา  
อุตสาหกรรมเหล็ก เมื่ออ่านจบประธานกลุ่มดำเนินการอภิปรายในกลุ่ม โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึก  
ผลการอภิปรายแล้วพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา

2.2.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผล  
การวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.2.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบใน  
ขั้นสมุทัยโดยศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์  
ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.2.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษา  
กรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้  
เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ พื้นที่หาดแม่รำพึง พร้อมจดบันทึกลงสมุด  
เพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจสี่ เรื่อง “แม่รำพึง”  
เสียงกรวญได้เงาอุตสาหกรรมเหล็ก
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา



**เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสงฆ์**  
**โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา**  
**เรื่อง ‘แม่รำพึง’ เสียงครวญใต้เงาอุตสาหกรรมเหล็ก**



คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างชาวบ้านในพื้นที่กับนายทุนใหญ่เป็นเรื่องหนักหนาสาหัสในสังคมไทยตลอดมา และจะเป็นปัญหาต่อไป ตราบเท่าที่การจัดสรรทรัพยากรยังไม่เป็นธรรมและการควบคุมตามกฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ

ชาวบ้านหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 ตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่รวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนที่ 8 ด้วยความหวังจะรักษาป่าพรุสาธารณะผืนเล็กๆ เพียง 400 – 500 ไร่ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ในพรุ” ให้เป็นที่อยู่ของนกป่านานาชนิดต่อไป

ชาวบ้านกลุ่มนี้มีความกังวลมากเมื่อมีข่าวออกมาอย่างต่อเนื่องว่าบริษัทเจ้าของโรงงานรีดเหล็กขนาดใหญ่ มีแผนจะตั้งโรงงานถลุงเหล็กขนาดใหญ่อีกแห่ง โดยได้กว้านซื้อที่ดินของชาวบ้านไปแล้วทางด้านทิศเหนือของป่าในพรุ จึงเกรงว่าป่า “ในพรุ” จะถูกทำลายไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ เมื่อวันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2549 มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ร่วมกับสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้จัดโครงการสำรวจเก็บข้อมูลพื้นที่หาดแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ขึ้น มีผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จากสำนักข่าวต่างๆ และเจ้าหน้าที่องค์กรอนุรักษ์เข้าร่วมกว่า 10 คน

การเข้าสำรวจครั้งนี้ พบว่าป่า “ในพรุ” อยู่ห่างจากโรงงานรีดเหล็กของบริษัทยักษ์ใหญ่ด้านอุตสาหกรรมเหล็ก ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออก ประมาณ 1 กิโลเมตร โดยคั่นด้วยพื้นที่วนอุทยานแห่งชาติแม่รำพึง และพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนที่ 8 ในบริเวณนั้นมีนกขนาดใหญ่ไม่น้อยหลายชนิด ส่วนบริเวณหนองน้ำซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับเขตอนุทยานแห่งชาติ มีตาข่ายที่ชาวบ้านมาตั้งไว้ดักนกหลายจุด

นายวิฑูรย์ บัวลอย แกนนำกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนที่ 8 เปิดเผยว่า เจ้าของโรงงานรีดเหล็กได้กว้านซื้อที่ดินชาวบ้านที่อยู่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกของป่าในพรุ กว่า 700 ไร่ไว้แล้ว นอกจากนี้ยังได้ขออนุญาตใช้ที่ดินป่าช้า จากกรมป่าไม้ไว้ด้วย 60 ไร่ โดยรวมแล้วพื้นที่ชุ่มน้ำเขตอนุทยานแห่งชาติแม่รำพึงกับเขตอนุรักษ์ป่าชายเลนที่ 8 มีประมาณ 1,200 ไร่ พื้นที่ป่าในพรุอีกประมาณ 500 ไร่ หากจะมีการตั้งโรงงานจริงชาวบ้านคิดว่าคงต้องใช้พื้นที่มากกว่า 700 ไร่ และทางเขาเองทราบมาว่าบริษัทต้องการใช้ที่ดินถึง 2,000 ไร่ แต่หากจะต้องใช้ที่ดินป่าพรุนี้ด้วย ชาวบ้านก็คงไม่ยอม

“เราไม่ได้คำนึงการตั้งโรงงาน แต่เราต้องการรักษาป่าเอาไว้ เราจะเอาป่าไว้ เพื่อสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน” คำยืนยันของวิฑูรย์

วิฑูรย์ให้ข้อมูลต่อว่า ป่าแห่งนี้มีความสำคัญกับหมู่บ้าน เป็นพื้นที่ป่าชุมชนที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์และดูแลร่วมกัน โดยไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด ในอดีตใครมีวัว มีควาย เวลาไม่ได้ทำนาก็เอามาปล่อยไว้ในป่านี้ ส่วนหน้ามรสุมนกในทะเลก็จะอพยพมาอยู่ในป่านี้ โดยป่าผืนนี้เป็นแหล่งที่พักและหากินของนกป่านานาชนิด ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพ เช่น นกยาง นกอีโก้ง นกเป็ดน้ำ นกอีลุ้ม นกเหยี่ยว แร้ง เป็นต้น

ที่มา : ประชาไทย. (2549). “แม่รำพึง” เสียงกรวญใต้เงาอุตสาหกรรมเหล็ก. [Online serial].

Available:[http://www.prachatai.com/05web/th/home/page2.php?mod\\_ptcms&ContentID=6007&SystemModulekey=Highlight News & System Language=Thai](http://www.prachatai.com/05web/th/home/page2.php?mod_ptcms&ContentID=6007&SystemModulekey=Highlight News & System Language=Thai). [2549, พฤศจิกายน 28].

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ชื่อเรื่อง “แม่รำพึง” เสียงครวญใต้เงาอุตสาหกรรมเหล็ก

ชื่อกลุ่ม.....:ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....

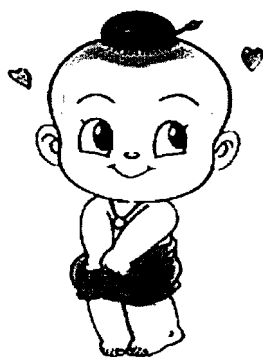
2.....

3.....

4.....

5.....

6.....







### แผนการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 16 ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมศึกษาข้อมูลในจังหวัด เวลา 1 ชั่วโมง  
ใช้สอนวันที่ 1 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่รอบคอบ และการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ย่อมเป็นสาเหตุสำคัญที่สร้างความเสื่อมโทรมให้กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนควรศึกษา

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

#### 1. ด้านความรู้

1.1 ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาข้อมูลแหล่งความรู้ในจังหวัด

#### 2. ด้านทักษะกระบวนการ

- 2.1 สามารถกำหนดปัญหาจากการศึกษาสถานการณ์ ช้างป่ากุยบุรี ที่กำหนดให้ได้
- 2.2 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากการศึกษาสถานการณ์ ช้างป่ากุยบุรี ที่กำหนดให้ได้
- 2.3 สามารถกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาจากการศึกษาสถานการณ์ช้างป่ากุยบุรีที่กำหนดให้ได้
- 2.4 สามารถเสนอแนะทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากการศึกษาสถานการณ์ ช้างป่ากุยบุรีที่กำหนดให้ได้

#### 3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 3.1 มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อหน้าที่
- 3.2 มีความกระตือรือร้นในการประกอบกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในจังหวัด ช้างป่ากุยบุรี

## กระบวนการจัดการเรียนรู้

### 1. ขั้นนำ

นักเรียนร่วมกันร้องเพลงช้าง พร้อมแสดงท่าทางประกอบ

### 2. ขั้นสอน

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยความสามารถทางการเรียน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมากลุ่มละ 1 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมติเป็นบุคคลในเรื่อง ช้างป่ากุยบุรี

2.3 ดำเนินการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่าง

2.3.1 ขั้นทุกข์ ให้นักเรียนตัวแทนกลุ่ม อ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง ช้างป่ากุยบุรี เมื่ออ่านจบแล้วจัดการแสดง

2.3.2 ขั้นสมุทัย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันดูการแสดงบทบาทสมมติวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและสรุปผลการวิเคราะห์ ลงในแบบบันทึกกิจกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ครูแจกให้

2.3.3 ขั้นนิโรธ นักเรียนเสนอเป้าหมายในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุที่ค้นพบในขั้นสมุทัยโดยการศึกษาค้นคว้าจากกรณีตัวอย่าง ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบเรียน และจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบมาแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาในขั้นต่อไป

2.3.4 ขั้นมรรค นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาจากการศึกษากรณีตัวอย่างหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่รวบรวมได้และจดบันทึกไว้เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์ช้างป่ากุย พร้อมจดบันทึกลงสมุดเพื่อการเรียนการสอน

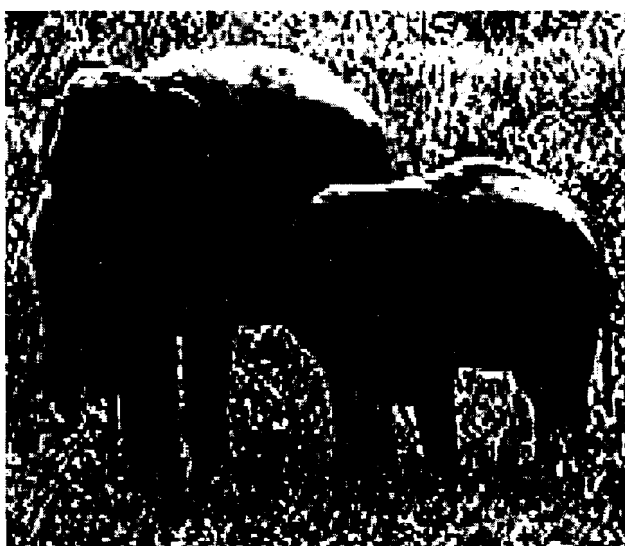
1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจสี่ เรื่อง ช้างป่ากุยบุรี
3. เอกสาร วารสารต่างๆ

### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สรุปผลทักษะการคิดแก้ปัญหา

เอกสารประกอบการสอนแบบอริยสัจสี่  
โดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา  
เรื่อง ช้างป่ากุยบุรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม



ข่าวคราวปัญหาช้างยังมีอยู่ต่อเนื่องเช่นกัน ทั้งเรื่องของช้างเร่รอนที่มาหากินในเมือง และช้างป่าที่ถูกผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าและจากชุมชนรายรอบ ดังกรณีที่พบช้างป่ากุยบุรีในอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ถูกยิงได้รับบาดเจ็บสาหัสและตายในที่สุด บริเวณชายป่าเทือกเขาตะนาวศรี เจ้าหน้าที่สันนิษฐานว่า เป็นฝีมือชาวไร่สับปะรดที่แค้นเพราะช้างเข้ามากินพืชผลในไร่

ที่มา : มุลนิธิโลกสีเขียว ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2548. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) อ้างถึงใน (ข่าวสด 11/03/46), 2548 [หน้า 141]

## แบบบันทึกกิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา

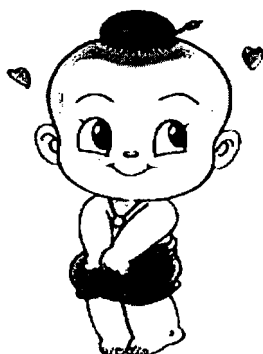
ชื่อเรื่อง ช้างป่าบุญบุรี

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

\*\*\*\*\*

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....





### 3. จันนิโรธ

### 3.1 ถ้าแก้ปัญหาเหล่านั้นได้จะเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคมอย่างไร

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

#### 4. <sup>๒</sup>ชั้นมรรค

4.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง มีวิธีการใดบ้างที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายๆ วิธี

[illegible]

ภาคผนวก ช

แผนการสอนแบบปกติ

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 1 มลพิษทางอากาศ

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 5 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษทางอากาศ หมายถึง ภาวะอากาศที่มีสารเจือปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่าระดับปกติเป็นเวลานานพอที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินต่างๆ อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สามารถบอกความหมายของมลพิษทางอากาศได้
2. เข้าใจสาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางอากาศในจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่

สาระการเรียนรู้

1. มลพิษทางอากาศ
  - 1.1 ความหมายมลพิษทางอากาศ
  - 1.2 แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในจังหวัด
  - 1.3 ผลกระทบของมลพิษทางอากาศในจังหวัด

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ชำนาญ

ครูนำภาพการเผาขยะมาให้นักเรียนดูเพื่อกระตุ้นความสนใจ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของมลพิษทางอากาศ ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศประกอบภาพ

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงสาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางอากาศที่พบเห็นในสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดและชุมชนของตนเอง

2.3 ให้นักเรียนสำรวจปัญหามลพิษทางอากาศ พร้อมยกตัวอย่างอธิบายเหตุผลประกอบ จากใบงานที่ครูแจกให้

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ พร้อมจดบันทึกลงสมุด  
เพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง มลพิษทางอากาศ

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

ใบงาน  
แบบบันทึกกิจกรรม มลพิษทางอากาศ

ชื่อ.....ชั้น.....

1. จงบอกชื่อปัญหามลพิษทางอากาศที่นักเรียนรู้จักและพบเห็นมาให้มากที่สุดแล้วบันทึกข้อมูล

| แหล่งกำเนิด | สภาพปัญหา | ผลกระทบ |
|-------------|-----------|---------|
|             |           |         |

263

### 2.3 ให้นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำ

#### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ พร้อมจดบันทึกลงสมุด  
สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงาน เรื่อง ปัญหามลพิษทางน้ำ

#### การประเมินผล

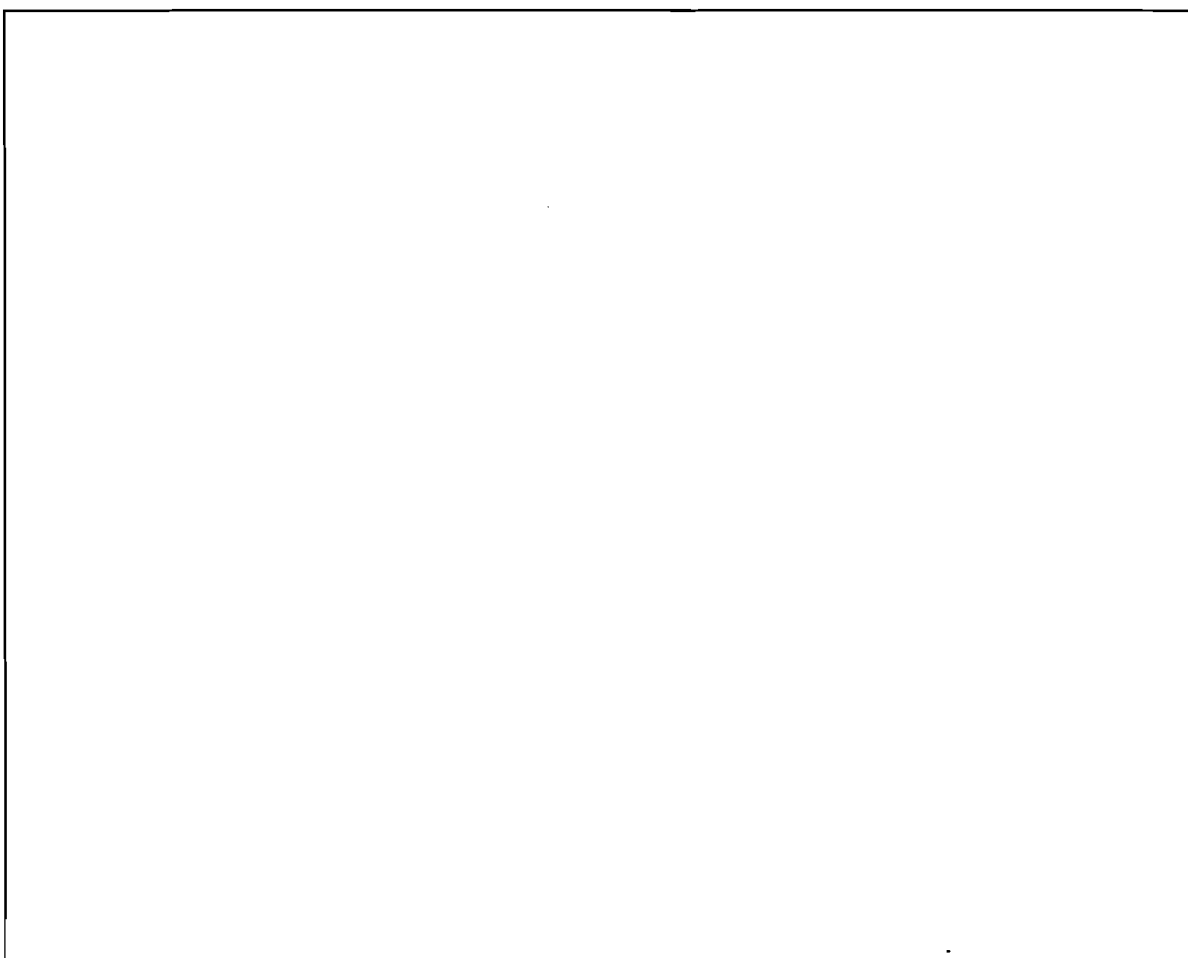
1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

ใบงาน  
แบบบันทึกกิจกรรม มลพิษทางน้ำ

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....

1. จงวาดภาพปัญหามลพิษทางน้ำที่นักเรียนต้องการแก้ไข พร้อมระบายสีให้สวยงาม



2. เสนอแนะแนวทางปัญหามลพิษทางน้ำที่นักเรียนต้องการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 3 ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาลเป็นหัวใจของสิ่งแวดล้อม ถือเป็นแหล่งรวบรวมพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตที่สำคัญที่สุด การที่ป่าไม้ถูกทำลาย เกิดจากการลักลอบตัดไม้ การทำไร่เลื่อนลอย การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้เกิดการชะล้างหน้าดิน น้ำป่าไหลบ่าจนดินถล่ม เกิดน้ำท่วมฉับพลัน และการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดได้

สาระการเรียนรู้

1. ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

1.1 สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรป่าไม้

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์การไปเที่ยวป่า หรือ น้ำตกให้เพื่อนๆ ฟัง

2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ สภาพป่าไม้ถูกทำลายที่พบเห็นในจังหวัดพร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นประกอบภาพ

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดไม้ทำลายป่า

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย พร้อมจดบันทึก

ลงสมุด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงาน เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย .
3. ภาพป่าไม้ถูกทำลาย

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน



## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มลพิษในดิน

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษในดิน หมายถึง ภาวะที่ดินได้รับสารปนเปื้อนในปริมาณที่มากกว่าอัตราการสลายตัวหรือการเสื่อมฤทธิ์ของสารนั้นจนทำให้เกิดการสะสมของสารพิษหรือเชื้อโรคต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อการเจริญเติบโตและการเจริญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากมลพิษในดินในจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ได้

สาระการเรียนรู้

1. มลพิษในดิน

1.1 ความหมายมลพิษในดิน

1.2 สาเหตุและผลกระทบของมลพิษในดิน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

สุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ครอบครัวยุโรปประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาเล่าประสบการณ์ การปลูกพืช ผักสวนครัว หรือพืชไร่ ว่ามีขั้นตอนอย่างไร มีการใช้สารเคมีหรือไม่ ถ้าใช้มีสารเคมีอะไรบ้าง

2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของมลพิษในดินให้นักเรียนฟัง

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสาเหตุมลพิษในดินที่พบเห็นในจังหวัดของตนเอง พร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ มลพิษในดิน พร้อมจดบันทึกลงสมุด

**สื่อการเรียนการสอน**

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง มลพิษในดิน

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

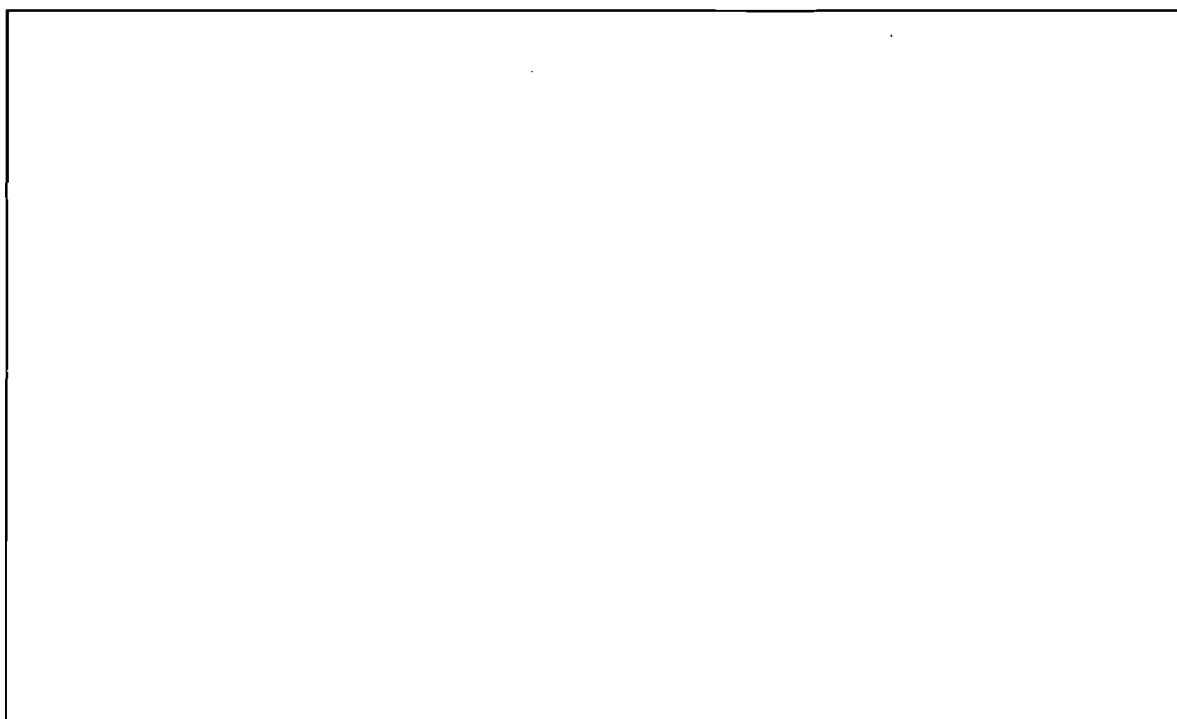
ใบงาน  
แบบบันทึกกิจกรรม มลพิษในดิน

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ให้นักเรียนวาดภาพการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในดิน โดยเขียนเล่าเรื่องประกอบภาพพอสังเขป

.....



.....

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 5 มลพิษทางเสียง

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

มลพิษทางเสียง หมายถึง เสียงที่เราได้ยินช่วยให้เราดำเนินกิจกรรมและแสวงหาความเพลิดเพลินในชีวิต เสียงที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดเสียงในระดับต่างๆ กัน อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้เสียงที่เป็นอันตราย องค์การอนามัยโลกกำหนดว่า เสียงที่เป็นอันตราย หมายถึง เสียงที่ดังเกิน 85 เดซิเบลเอ ที่ทุกความถี่ส่วนใหญ่พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมมีระดับเสียงที่ดังเกินมากกว่า 85 เดซิเบลเอ เป็นจำนวนมากซึ่งสามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากมลพิษทางเสียงในจังหวัดได้

สาระการเรียนรู้

1. มลพิษทางเสียง

1.1 ความหมายมลพิษทางเสียง

1.2 สาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางเสียงในจังหวัด

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ให้นักเรียนร่วมกันเลียนเสียงสัตว์ เสียงธรรมชาติ และเสียงสิ่งของต่างๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของมลพิษทางเสียงให้นักเรียนฟัง

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงที่พบเห็นในชุมชน พร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับมลพิษทางเสียง

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียง พร้อมจดบันทึกลงสมุด  
เพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง มลพิษทางเสียง

### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน



## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 6 ปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

ทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง เกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการประมง ทำให้สูญเสียแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ หรือการจับปลาโดยใช้ไฟฟ้าช็อตทำให้ปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ ตาย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลงในจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ได้

สาระการเรียนรู้

ปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาอาชีพการประมงน้ำเค็มของชุมชนบ้านปากน้ำปรางร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจ

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประมง ว่ามีอะไรบ้าง

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ สภาพปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลในภาวะปัจจุบันที่พบเห็นในจังหวัดและชุมชนของตนเองพร้อมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง พร้อมจดบันทึกลงสมุด

**สื่อการเรียนการสอน**

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง ปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

ใบงาน  
แบบบันทึกกิจกรรม ปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลลดลง

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ให้สำรวจเครื่องมือที่ใช้ในการประมงว่ามีอะไรบ้าง แล้วบันทึกข้อมูล

สิ่งที่ฉันสำรวจพบมีดังนี้.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

2. จงยกตัวอย่างผลดีและผลเสียจากการทำประมง

ผลดี คือ .....  
.....  
.....

ผลเสีย คือ .....  
.....  
.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 7 ทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

สัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 หมายถึง สัตว์ทุกชนิด ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ปีก และแมลงหรือแมง ที่เกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติอย่างเสรี รวมทั้งไข่ของสัตว์ทุกชนิด แต่ภาวะปัจจุบันสัตว์ป่าบางชนิดของไทย ได้สูญพันธุ์ไปแล้ว เช่น เนื้อสมัน และสัตว์ป่าอีกหลายชนิด ลดปริมาณลงอย่างมากจนกำลังจะสูญพันธุ์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่าในจังหวัดได้

สาระการเรียนรู้

1. ทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง

1.1 สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่า

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ครูนำภาพสัตว์ป่าสงวนมาให้นักเรียนดูพร้อมสนทนาพูดคุยถึงสถานการณ์สัตว์ป่าในปัจจุบัน

2. ขั้นสอน

2.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างชื่อสัตว์ป่าที่นักเรียนรู้จักคนละ 1 ชนิด

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงสัตว์ป่าที่พบเห็นในจังหวัดว่ามีอะไรบ้าง พร้อมวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่ามีปริมาณลดลง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์ป่า พร้อมจดบันทึกลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง ปัญหาทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง
3. ภาพสัตว์ป่า

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

## ใบงาน

### แบบบันทึกกิจกรรม ปัญหาทรัพยากรสัตว์ป่าลดลง

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

#### 2. จงยกตัวอย่างชื่อสัตว์ป่าอย่างน้อยคนละ 10 ชนิด

สัตว์ป่าที่ฉันรู้จัก คือ

.....

.....

.....

.....

#### 2. จงบอกสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัตว์ป่าลดลง พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

สาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าลดลง คือ

.....

.....

.....

.....

เพราะ.....

.....

.....

.....

.....

### แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 8 ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น แต่ทรัพยากรน้อยลง ส่งผลให้การผลิตต้องใช้ต้นทุนสูงและขายในราคาแพง ทำให้ค่าครองชีพของประชากรสูงขึ้นตามไปด้วย และยังเกิดการอพยพย้ายถิ่นไปยังเมืองใหญ่ๆ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในสังคมตามมา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

1. ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

1.1 สาเหตุและผลกระทบของปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

สุ่มตัวอย่างนักเรียนให้ออกมาเล่าประสบการณ์การไปเที่ยวกรุงเทพฯ หรือการไปเที่ยวชมงานในสถานที่ต่างๆ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงการประกอบอาชีพของคนส่วนใหญ่ในจังหวัดว่ามีอะไรบ้าง และสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นเช่นไร

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาพูดคุยถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนในสภาวะปัจจุบัน

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมจดบันทึก  
ลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม .

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

ใบงาน  
แบบบันทึกกิจกรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างปัญหาทางเศรษฐกิจในครอบครัวของนักเรียนว่ามีอะไรบ้าง พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. เพราะเหตุใดคนในชุมชนจึงพากันอพยพเข้าไปอยู่ในเขตชุมชนเมือง เช่น กรุงเทพมหานครทุกวัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 9 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เนื่องจากรับวัฒนธรรมจากต่างถิ่นเข้ามาทดแทน การไม่เห็นคุณค่า และการตระหนักถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของตน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงการแต่งกายของวัยรุ่นไทยในยุคปัจจุบัน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และก่อให้เกิดผลกระทบอะไรบ้าง

2.2 ให้นักเรียนร่วมกันสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในจังหวัดว่ามีอะไรบ้าง

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในจังหวัด

3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม พร้อมจดบันทึกลงสมุด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ใบงานเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในจังหวัด

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน

## ใบงาน

### แบบบันทึกกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในจังหวัด

\*\*\*\*\*

1. ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. จงยกตัวอย่างการกระทำของมนุษย์ ที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่พบเห็นในจังหวัดหรือชุมชนชนของตนเอง พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบมา 2 ข้อ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ควรปฏิบัติตนเช่นไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 10 ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมศึกษาข้อมูลในจังหวัด เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส.5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส.5.2.3

สาระสำคัญ

การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่รอบคอบ และการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ย่อมเป็นสาเหตุสำคัญที่สร้างความเสื่อมโทรมให้กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนควรศึกษา

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาข้อมูลแหล่งความรู้ในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในจังหวัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

นักเรียนท่องคำขวัญจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “เมืองทองเนื้อเก้า มะพร้าวสับปะรด สวยสดหาดเขาถ้ำ งามล้ำน้ำใจ” พร้อมสนทนาพูดคุยถึงความหมายและเอกลักษณ์ประจำจังหวัด

2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ว่ามีอะไรและอยู่ที่ใดบ้าง

2.2 ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและยกตัวอย่างภูมิปัญญาในท้องถิ่นว่ามีอะไร และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง โดยการสุ่มตัวอย่าง

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น  
ในจังหวัด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานการศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด .

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน



## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมศึกษาข้อมูลในจังหวัด เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่รอบคอบ และการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ย่อมเป็นสาเหตุสำคัญที่สร้างความเสื่อมโทรมให้กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนควรศึกษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักถึงผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาข้อมูลแหล่งความรู้ในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในจังหวัด การสำรวจท้องถิ่นของตนเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

นักเรียนร่วมกันร้องเพลงช้าง พร้อมแสดงท่าทางประกอบ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงสถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชนบ้านปากน้ำปราณ

2.2 ให้นักเรียนสำรวจกิจกรรมต่างๆ ที่คนในชุมชนได้กระทำร่วมกันในโอกาสต่างๆ ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับการสำรวจท้องถิ่นของตนเอง

3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการสำรวจท้องถิ่นของตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ใบงานเรื่อง การสำรวจท้องถิ่นของตนเอง

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน

## ใบงาน

แบบบันทึกกิจกรรม ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาข้อมูลในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. จงสำรวจท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ แล้วบันทึกข้อมูล

1. ลักษณะท้องถิ่นที่อาศัยอยู่เป็น ☐ ชุมชนเมือง ☐ ชุมชนชนบท

2. ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากร

.....

.....

.....

3. สถานที่ต่างๆ ในชุมชน

.....

.....

.....

4. กิจกรรมที่คนในชุมชนปฏิบัติร่วมกัน

.....

.....

.....

5. ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

.....

.....

.....

แผนการดำเนินงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม  
 เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม  
 แผนการสอนที่ 12 เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ  
 ใช้สอนวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ๕.2 เชี่ยวชาญปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อให้เกิดการดำรงอยู่  
 วัฒนธรรม และมโนทัศน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาคู่ชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ ๕.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรน้ำอย่างฉลาดและประหยัด  
 มนุษย์มากที่สุด เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด  
 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในสิ่งแวดล้อม

สาระการเรียนรู้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

1.1 ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

กระบวนการการเรียนรู้

1. บทนำ

ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและพืชพันธุ์สัตว์น้ำในเขตลุ่มน้ำ  
 อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การจัดการทรัพยากรน้ำ  
 อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

2. บทสนทนา

2.1 อธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ  
 การปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงแหล่งน้ำในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศและ  
 ทุ่งน้ำท่วมซ้ำซาก

2.3 ผู้เรียนบอกความสำคัญของทรัพยากรน้ำ

2.4 ผู้เรียนทำใบงานเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ พร้อมจดบันทึก  
ลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน



แบบแปลนแบบขอเสนอ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม  
เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม  
แผนการสอนที่ 13 เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ  
ใช้สอนวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ๕.2 เข้าใจวิถีชีวิตมนุษย์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการดำรงชีวิต  
วัฒนธรรม และจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ๕.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์ป่าไม้ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรป่าไม้ของชาติอย่างฉลาดและใช้ประโยชน์  
อย่างคุ้มค่าทุกด้าน เกิดการยุติปัญหาของทุกด้าน  
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัด  
และการเรียนรู้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1.1 ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กระบวนการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ครูนำภาพชุดอนุรักษ์และพัฒนาลำดับสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ  
เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย  
2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพินิจ  
ถึงวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ป่าไม้

2.2 ให้นักเรียนร่วมกันสำรวจแหล่งป่าไม้ที่พบเห็นในจังหวัด

2.3 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้

2.4 ให้นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พร้อมจดบันทึก

ลงสมุด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

ใบงาน  
แบบบันทึกกิจกรรม ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม  
เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. จงบอกวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้อหรือไม่ เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

“สร้างภูเขาป่า เพื่อประชาชนสมบูรณ์”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์สัตว์ป่าเป็นวิธีการที่จะทำให้สัตว์ป่าคงอยู่คู่กับสังคมมนุษย์ตลอดไป สำหรับสัตว์ป่าที่สูญพันธุ์ไปแล้วยากที่จะบูรณะให้ฟื้นคืนกลับมาใหม่ได้ การบำรุงดูแลรักษาสัตว์ป่าให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จะทำให้สัตว์ป่าสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ครูนำภาพสัตว์ป่ามาให้นักเรียนดู พร้อมสนทนาพูดคุยถึงแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยสถานการณ์สัตว์ป่าในปัจจุบัน

2.2 นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า พร้อมจดบันทึก  
ลงสมุด

#### สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า .

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

**ใบงาน**  
**แบบบันทึกกิจกรรม ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม**  
**เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า**

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลและวาดภาพสัตว์ป่าที่มีอยู่ในจังหวัดของนักเรียนมา 1 ชนิด และบอกวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า

สัตว์ป่าที่ฉันสำรวจพบคือ.....

วิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 15 เรื่อง การอนุรักษ์สัตว์น้ำ

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์สัตว์น้ำเป็นวิธีการที่จะทำให้สัตว์น้ำให้คงอยู่กับสังคมมนุษย์ตลอดไป เพื่อจะให้สัตว์น้ำบริโภคและนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ อย่างเพียงพอทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

1.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

นักเรียนร่วมกันร้องเพลง โอ้ทะเลแสนงาม พร้อมแสดงท่าทางประกอบ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงสถานการณ์ของสัตว์น้ำในปัจจุบัน

2.2 ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์น้ำในชุมชนบ้านปากน้ำปราณ ที่นักเรียนรู้จักมาคนละ 1 ชนิด

2.3 นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในจังหวัด

2.4 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ พร้อมจดบันทึก  
ลงสมุด

**สื่อการเรียนการสอน**

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

**การประเมินผล**

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

## ใบงาน

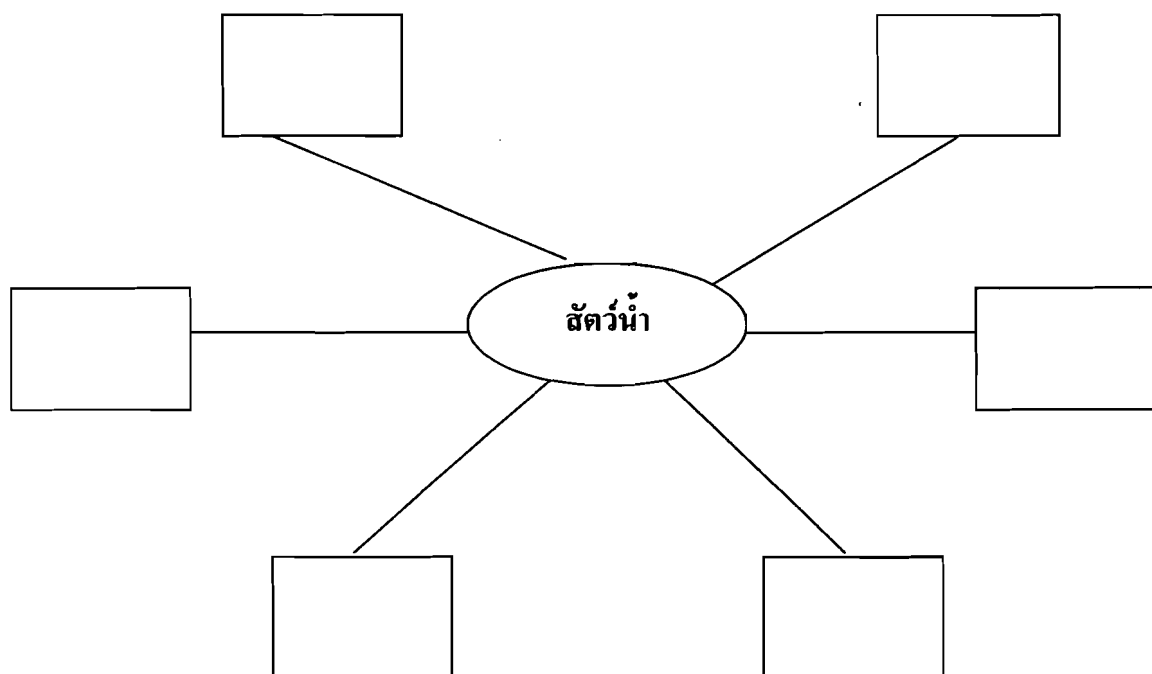
แบบบันทึกกิจกรรม ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

### เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. จงสำรวจสัตว์น้ำที่มีอยู่ในท้องถิ่นของนักเรียนพร้อมวาดภาพประกอบ และบอกวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ



2. วิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

## แผนการสอนแบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

(16 ชั่วโมง)

แผนการสอนที่ 16 เรื่อง การอนุรักษ์ดิน

เวลา 1 ชั่วโมง

ใช้สอนวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550

\*\*\*\*\*

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 5.2.3

สาระสำคัญ

การอนุรักษ์ดิน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากดินอย่างชาญฉลาด โดยคำนึงถึงการป้องกันการชะล้างหรือการพังทลายของดินเป็นสำคัญ หรือนัยอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง การใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ขณะเดียวกันสามารถรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินให้คงมีธาตุอาหารที่จำเป็นแก่พืชอย่างสม่ำเสมอตลอดไปอีกด้วย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เข้าใจและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ดินในจังหวัด

สาระการเรียนรู้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน

1.1 ความหมายการอนุรักษ์ดิน

1.2 การอนุรักษ์ดิน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ

ครูนำเสนอโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับดิน ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูอธิบายความหมายของการอนุรักษ์ดิน ให้นักเรียนฟังพร้อมสนทนาพูดคุยถึงลักษณะทั่วไปของดินในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงประโยชน์ของทรัพยากรดิน

2.3 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดิน

### 3. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดิน พร้อมจดบันทึกลงสมุด  
เพื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ใบงานเรื่อง การอนุรักษ์ดิน

#### การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

**ใบงาน**  
**แบบบันทึกกิจกรรม ผลจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม**  
**เรื่อง การอนุรักษ์ดิน**

\*\*\*\*\*

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. สำรวจดินที่มีอยู่ในท้องถิ่นของนักเรียน แล้วบันทึกข้อมูล

1. ดินที่พบอยู่ในท้องถิ่น มีลักษณะ.....  
.....
2. ดินบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืช.....  
.....
3. ปัญหาการใช้ที่ดินในท้องถิ่น.....  
.....

2. จงบอกวิธีการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ดิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....